

**Inventáře a katalogy
STÁTNÍHO OKRESNÍHO ARCHIVU V ROKYCANECH**

**ARCHIV OBCE VRANOV
(1884) 1921-1945**

Inventář

Fond zpracoval:
Petros Cironis, prom. hist.

**Číslo evid. karty 94
Evidenční číslo pomůcky 132**

ROKYCANY 2004

Obsah

I. Vývoj původce fondu	3
Období 1850-1860	3
Období 1860-1874 - první a druhá žádost o osamostatnění obce	5
Období 1875-1890	7
Období 1890-1903 - třetí žádost o osamostatnění	8
Období 1903-1921 – čtvrtá a pátá žádost o osamostatnění a ustavení místního zastupitelstva	11
Osamostatnění Vranova v r. 1921	17
Krach prvních řádných voleb v r. 1922	18
Období 1924-1938	20
Vranov v době okupace	23
Stručně z historie obce	24
Obyvatelstvo. Sociální poměry	25
Postavení pomníku havířům 1933	27
O obecní kronice	27
Zajímavé místní názvy	28
II. Vývoj a dějiny fondu	29
III. Archivní charakteristika fondu	29
IV. Stručný rozbor obsahu fondu	30
V. Záznam o uspořádání fondu a vyhotovení pomůcky	30
Přílohy 1-6	
Použité prameny a literatura	31
Inventář	34
Základní údaje o fondu	36

I. Vývoj původce fondu

Původcem fondu je obecní úřad a orgány obecní samosprávy, působící v letech (1903) 1921-1945

Vranov, ač většina ostatních okolních obcí patřila k panství radnickému se sídlem v Březině, náležel spolu s dalšími 12 obcemi k panství Liblín.

Jedním z významných výdobytků revolučních událostí roku 1848 v habsburské monarchii byla i rozsáhlá správní reforma, která od základu změnila správu říše. Na základě říšského zákona ze dne 7. září 1848 byly zrušeny patrimoniální úřady, které byly nově nahrazeny konstituovanými obcemi. Součástí těchto rozsáhlých reforem bylo i zřízení okresních (podkrajských) úřadů, spravujících tzv. politické okresy, a soudní správa zřízením okresních soudů. Tím byla od základů odbourána stará a již nevyhovující patrimoniální správa, v níž správní i soudní pravomoc vykonávala vrchnost.

Jedním ze 79 nově zřízených okresních hejtmanství v král. Českém v r. 1850, byl i Podkrajský (Okresní) úřad v Rokycanech. Původně byl úřední název "Podkrajský úřad v Rokycanech" (něm. Bezirkshauptmantschaft¹), ale brzy na to se oficiálně používal název "Okresní hejtmanství v Rokycanech" (Bezirksamt in Rokycan). Obvod rokycanského okresního úřadu se skládal ze soudních okresů Rokycany a Blovice. V r. 1855 však došlo k dalšímu zásahu do správní organizace země zřízením tzv. smíšených okresních úřadů co soudů, čímž z okresu Rokycany odpadl okres Blovice, kde byl rovněž zřízen smíšený okresní úřad a soud. Tento stav trval do roku 1868, kdy vstoupila v platnost další reorganizace správy, která v první řadě zrušila společnou politickou a soudní správu. V této reformě se původně se počítalo s tím, že v Rokycanech bude zřízen tzv. velký politický okres, ale v konečném znění byl rokycanský okres zrušen a jeho obvod připojen k Okresnímu hejtmanství Plzeň.

Prudký rozmach průmyslu a s tím spojený vzrůst počtu obyvatel okresu i rozvoj politického a národního života v 80. a 90. letech 19. století ovlivnily skutečnost, že v r. 1896 a to k 1. září byla obnovena činnost Okresního hejtmanství Rokycany a veškerá nutná agenda, vedená pro obvod okresu plzeňským okresním hejtmanstvím byla předána reaktivovanému Okresnímu hejtmanství Rokycany.

Jednou ze 111 obcí, které v r. 1850 patřily k okresu Rokycany, byla i katastrální obec Vranov. Vzhledem k tomu, že správní dějiny Vranova jsou poněkud komplikované a pohnuté, zasluhují si větší zkoumání a pozornost. Je málo totiž případů, kdy poměrně velká a průmyslově silná obec se značným počtem obyvatel, ztratila svou samostatnost a sloučila se se stejně velkou obcí v jeden celek.

Období 1850-1860 (1862)

Jako katastrální obec byl Vranov s počtem 282 obyvatel konstituován v roce 1850. Za dvacet let na to však počet obyvatel prudce stoupl na 1040 (sčítání lidu z r. 1869). Doposud panuje domněnka, že v letech 1850-1860 byl Vranov samostatnou obcí a že - podle (Politický a školní okres Rokycanský) v r. 1860, podle kroniky obce v r. 1862, došlo za nejasných skutečností ke sloučení s obcí Stupno s tím, že z Vranova bylo voleno do stupenského obecního zastupitelstva 8 členů, z nichž jeden jako radní spravoval záležitosti Vranova. Ač se v rámci obce Stupna Vranov uvádí lexikonech jako katastrální obec, v literatuře (např. Politický a školní okres Rokycanský, 1898), se uvádí jako samostatná obec. Tento názor zřejmě ovlivnila skutečnost, že ve Vranově působilo samostatné místní neboli v čele s radním.

Do roku 1848 spravovali obec obecní rychtáři, kteří byli povinni každou sobotu se ohlásit u své vrchnosti v Liblíně. Posledním vranovským rychtářem byl Josef Nový.

Po konstituování obcí byl v r. 1850 ve Vranově údajně zvolen třináctičlenný obecní výbor, z jehož středu byl volen starosta. Prvním starostou v r. 1850 byl Jan Dienstbier, chalupník z č.p. 6 a posledním v r. 1860 (respekt. 1862) byl J. Šticha z č.p. 7.¹

1 Kronika Vranova, str. 51, SOkA Rokycany

V roce 1850 náležel zřejmě Vranov dle počtu obyvatel do druhé volební skupiny, kde se obecní výbor skládal 12 členů. O deset let později, v době, kdy došlo ke sloučení se Stupnem, lze předpokládat, že počet obyvatel Vranova vzrostl přinejmenším o 100%, tedy aspoň na 500. Z toho by plynulo, že v roce, kdy došlo ke sloučení obce se Stupnem, měl obecní výbor 18 až 24 členů. Proč by se samostatná (místní) obec Vranov s tak vysokým počtem obyvatel měla sloučit v roce 1860 či 1862 se Stupnem? Na tuto otázku, vzhledem k tomu, že se nám nedochovaly z té doby žádné písemnosti, nelze dát jasnou odpověď. Tvrzení některých autorů o tom, že v r. 1850 byl Vranov samostatnou obcí a teprve v r. 1860 respekt. 1862 byl sloučen se Stupnem, je proto nutno buď potvrdit nebo vyvrátit.

Počátek všech nesnází Vranova, které se pak nepřetržitě táhnou celých sedmdesát let lze vystopovat jednoznačně již na poč. roku 1850. Na jaře toho roku totiž požádal tehdejší Podkrajský (okresní) úřad v Rokycanech všechny rychtáře a obecní výbory tehdejšího okresu Rokycany, aby se vyjádřili, zda jejich obec má předpoklady (především majetkové) a zda chce být samostatnou obcí či nikoliv. Ze dne 27. dubna 1850 se dochoval zápis, pořízený v podkrajském úřadě, o vyjádření tehdejšího rychtáře Wencla Dienstbiera a dvou členů výboru Jana Kroce a Josefa Nového o tom, zda Vranov bude samostatnou obcí či nikoliv.

V tomto pro obec osudovém prohlášení vranovských reprezentantů je uvedeno toto jejich překvapivé vyjádření a zdůvodnění:

“Z ohledu, že naše obec žádného jmění nemá, aniž tak silná jest, že by sebe za samostatnou prohlásiti mohla, vidíme sebe zplnomocnění výborové pro budoucnost sebe k samostatné obci Horní Stupno z toho důvodu přivítati, poněvadž na blízko hraničíme a do Horní –Stupna jak přifařenými, taktěž přiškolení jsme”²

Ještě v tzv. “doručním listu” Okresního hejtmanství Rokycany ze dne 5. června 1850 se Vranov uvádí jako “obec”, které byly podkrajským úřadem zasílány různé oznámení a cirkuláře. V roce 1853 však v hlášení o příjmech a vydáních za rok 1853 a v návrhu rozpočtu na rok 1854 se uvádí obec jako “Stupno und Vranov”.

Za podrobnější zmínku stojí i dochovaný protokol, sepsaný u Okresního úřadu v Rokycanech dne 1. března 1856, pojednávající o žádosti Adalberta Schmidla, “gemeindbesizers aus Wranow” (příslušníka Vranova) o vystěhování do Ameriky. Vzhledem k tomu, že jde o jeden z malá dokumentů, vztahujících se k Vranovu v pol. 19. století a osvětlující i příčiny vystěhovalecké vlny do Ameriky. A. Schmidl (úředník ho uvádí jako Schmiedl), diktoval do ruky úředníku úřadu toto zdůvodnění:

“Já již několik let na to myslil, se se svau rodinou do Ameriky vystěhovati a jest tedy mé předsevzítí dobře rozvážené. Příčina mého vystěhování zakládá se v tom, že v Čechách zlé živobyťi jest a já při všem přičinění sotva svau rodinu vyživiti v stavu jsem; ano každý rok musím na živobyťi přisazovati, takže byl konečně přinucen byl svau živnost z nauze prodati.

Já mám v Americe více příbuzných a známých, kteří tam své štěstí udělali; oni mě slibují, že mě se vším nápomocní budau; já tedy ještě, dokud své jmění pohromadě mám, do Ameriky se vydati chci, kde se vši důvěrau lepší živobyťi vynajíti daufám.

Mé jmění, jež (s) sebau vzítí chci, pozůstává v 2800 zl. stř.; já totiž svau živnost č. 4 ve Vranově prodav neb mám na ní již jistého kupce a čekám jenom na povolení k vystěhování a po odrážce všeho mě zbyde čistého jmění 2800 zl na cestu; s kterau částkou já nejen výlohy pocestné zaplatím a ještě dosti ke kaupení nějakého dobrého gruntu zachovám.” (Sepsal Michal, k. k. bez. Amtsaktuar).³ Důvody, proč se A. Schmidl chtěl vystěhovat do Ameriky byly zaručeně pádné, ale za tím vězelo zřejmě i něco jiného – totiž vojna, od které se chtěl vystěhováním osvobodit. Nás tato žádost zajímá i z jiného hlediska – totiž poznámka v němčině, kterou vlastnoručně při vyplňování předtištěného formuláře vložil okresní úředník o tom, že A. Schmidl byl “gemeindbesitzerem” čili příslušníkem **obce** Vranov, což je

2 Okresní úřad Rokycany, sign. 3-1/2, kart. č. 7, SOkA Rokycany

3 Okresní úřad Rokycany 1850-1868, 1896-1945, kart. 9.

zajímavé, neboť osadu Vranov nazývá “obcí” (Gemeinde). Zdá se, že k tomu došlo spíše ze setrvačnosti.

Od roku 1862, kdy měl být Vranov údajně sloučen s Horním Stupnem, byli postupně voleni jako radní Vranova v zastupitelstvu a radě ve Stupně:

J. Cajthmal, olejkář z čp. 38

Jan Dienstbier, valcír z čp. 67, za něhož byla na návsi Vranova vystavěna kaplička,

J. Holeček, kovář z čp. 29

Matěj Koželuh, hostinský z čp. 10

Tomáš Šístek, hrnčír z čp. 6

a Karel Hofman, klempír z čp. 65⁴

Výše uvedená historická fakta situaci spíše komplikují, než vyjasňují. Jediný doklad, o němž se můžeme opírat, je úřední záznam, pořázený u Okresního úřadu v Rokycanech v r. 1850, kdy místní rychtář jednoznačně prohlásil, že si obec pro nedostatek majetku přeje být sloučena s Horním Stupnem. Tvzení kronikáře, že obec byla již v roce 1850 ustavena jako samostatná proto nemůže obstát. Lze proto usuzovat, že v období 1850-1860, resp. 1862 byl Vranov jako katastrální obec součástí místní obce Horní Stupno, kam bylo vysíláno 8 vranovských zástupců, z nichž jeden byl vždy jedním z radních obecního výboru (zastupitelstva) Horního Stupna.

Vzhledem k tomu, že se s rozmachem průmyslu ve Vranově – Břasích se rozrůstal i počet obyvatel Vranova, vytvořila se zvláštní situace, kdy Vranov získával zvláštní postavení vůči Stupnu a radní z Vranova získal značné pravomoci v podobě místního starosty ve Vranově. Postupně se ve Vranově utvářela jistá samostatnost, vyjádřena existencí místního výboru a místního starosty. Tato skutečnost asi vytvořila nedoloženou fámu, že Vranov byl v letech 1850-1862 samostatnou obcí.

Období 1860-1874

Zákon č. 7 ze dne 16. dubna 1864 definuje každou samostatnou obec **jako obec místní, a místní samosprávný orgán jako místní výbor** (později jako obecní zastupitelstvo), avšak ve smyslu obce politické. V § 2. uvádí, že dvě nebo více obcí téhož politického okresu mohou, když místodržitelství a okresní zastupitelstvo nebudou mít žádné námitky, se spojit v jednu místní obec “a přestanou býti obcí místní o sobě.” V 3. paragrafu se řeší i otázka za jakých podmínek mohou být spojené obce rozloučeny.

Podle téhož zákona (§ 14.) nejmenší obce, v nichž bylo méně než 100 členů, majících volební právo, se obecní výbor skládal z 9 nebo 8 členů, podle toho zda byly v obci dva nebo tři voličské sbory.

Složení obecního výboru (zastupitelstva), bylo tedy závislé na počtu osob, majících volební právo. Podle toho v obci,

mající méně než 100 oprávněných voličů, se volilo	8 a 9 členů výboru
od 100 až 200 osob se volilo	12 členů zastupitelstva
od 201 do 400	18 členů
od 401 do 800	24 členů
od 801 do 1000	39 členů
v obcích nad 1000 voličů	36 členů

Zdá se jisté, že s rozvojem průmyslu v katastru obce a jeho blízkého okolí a v důsledku toho i s růstem počtu obyvatel a ekonomicky síly obce, narůstala i nespokojenost vranovských občanů s tím, že jejich obec nemohla vystupovat a hospodařit samostatně.

4 Údaje jsou čerpány z obecní kroniky Vranova, založené v roce 1924

První žádost o osamostatnění

Snahy o odloučení Vranova od Horního Stupna zesílily v letech 1864-1867. Překvapením je skutečnost, že v písemnostech Okresního zastupitelstva Rokycany se dochoval úřední opis protokolu o schůzi obecního výboru ve Vranově konané 21. prosince 1865, na které byli přítomni:

Josef Nový, starosta, Antonín Schneller, radní, Vojtěch Beneš, radní, členové obecního výboru: Josef Garckisch (zástupce velkostatku Liblín), Antonín Šimice, Jan Nový, Josef Pecelt, Josef Holeček a Josef Kheil. Jako první bod programu bylo přečtení a schválení zápisu z předchozí schůze, který byl přečten a schválen. Dalším bodem bylo projednání obecního rozpočtu, schváleného 2.4.1865 v částce 253 zl. 14. kr. **Bod č. 3, jednající “o oddělení Vranova od Horního Stupna” v příčině obecní správy**”. bylo rozhodnuto odložit na další poradu. Zdá se tedy, že v té době byl Vranov zaručeně spojen se Stupnem, jinak by výbor Vranova neprojednával odloučení od Stupna. Výše uvedení představitelé zřejmě tvořili přípravný či místní výbor. Lze soudit, že žádost o odloučení mohla být podána již dříve. Ještě 12. listopadu 1866 se v dopise Okresního výboru Rokycany, zaslaném Zemskému výboru v Praze, **mluví o “obecním zastupitelstvu ve Vranově”**.⁵

Z roku 1865 se dochoval i přehled výdajů místní obce Vranova:

na c.k. daně	5 zl. 88 kr.
na rekrutní výlohy	7 zl. 42 kr.
na službu ponocného	40 zl.
na službu obecního posla	42 zl.
na službu představeného písaře a starších	90 zl.
na kancelářské potřeby	10 zl.
pasiva z roku 1864	29 zl. 84 kr.
nepředvídané výlohy pro rok 1865	28 zl.
Celkem	253 zl. 14 kr.

Proti těmto výdajům protestovala “Vojvodsko-Nasavská hospodářská správa” statku v Liblíně, které obec vyměřila 117 zl. a 17 kr. daní ročně ze dvora liblínského ve Vranově, neboť se hospodářské správě v Liblíně zdála uvedená daň (přirážka) přemrštěná. (Mimochodem majitel liblínského panství vévoda Nasavský neměl virilní právo a nemohl zastávat členství v obecním výboru, protože nebyl rakouským občanem). K dovršení chaosu - **v úředním přípise Okresního výboru v Rokycanech ze dne 30. ledna 1866 se mluví o “spojených obcích Horního Stupna a Vranov”**.⁶

V důsledku protestu hospodářské správy liblínského panství byl návrh obecního rozpočtu Vranova na rok 1866 snížen o téměř sto zlatých na 255 zl., který počítal mj. i s opravou obecního domu ve Vranově a v následujícím období i s postavením zvonice v obci.

Druhá žádost o osamostatnění

O to překvapivější je **další žádost občanů Vranova o osamostatnění** obce, kterou jsem našel v zápisech ze schůzí Okresního zastupitelstva Rokycany **ze dne 25. července 1867**. V článku 10 jednání je doslova uvedeno toto: “Občané Vranovští žádají, aby obec Vranovská od obce Hornostupenské oddělena byla a samostatnou obec tvořila.” Okresní zastupitelstvo k této žádosti zaujalo toto příznivé stanovisko: “U povšimnutí o žádosti občanů Vranovských (v originálu “Vranovštích”) uvedených důvodů a berouc ohled, že obecní zastupitelstvo Hornostupenské proti vystoupení osady vranovské ze svazku obecního ničehož nenamítá, ukládá se výboru okresnímu, aby odloučení osady vranovské ze svazku obce Hornostupenské vysokému Zemskému výboru ponavrhoval a k místu přivedl.”⁷ Zdálo se tedy, že příznivému

5 Okresní zastupitelstvo Rokycany, kart. č. 4, SOkA Rokycany

6 Okresní zastupitelstvo Rokycany, kar. čís. 8.

7 Kniha zápisů ze schůzí Okresního zastupitelstva Rokycany 1865-1874, č. 12, SOkA Rokycany

vyřízení vranovských občanů nestojí nic v cestě, neboť kladné vyjádření okresního zastupitelstva i okresního výboru bylo základem k tomu, aby Zemský výbor osamostatnění obce doporučil Zemskému sněmu, který osamostatnění obcí schvaloval. Ve skutečnosti nevíme, zda Zemský výbor osamostatnění Vranova skutečně schválil či nikoliv, neboť v dalších jednání se o ní nikdo nezmiňoval.

Čilý průmyslový ruch v Břasích a okolí a překotný růst počtu obyvatel v kolonii Břasy, ve Vranově, v Horním a Dolním Stupně, ve Vranovicích a v Kříších, které spadaly do jedné průmyslové aglomerace, vedl tzv. břaské velkopřumyslníky k tomu, že podali v r. 1868 okresnímu zastupitelstvu žádost o osamostatnění kolonie Břasy od obce Kříše a o její povýšení na městys (tak jak se to stalo s Kladnem). Okresní zastupitelstvo jejich žádost 15 hlasy z 26 schválilo a doporučilo zaslat k dalšímu řízení Zemskému výboru.⁸ Nejen břasští velkopřumyslníci se rozhodli k takovému kroku, ale když neuspěla jejich žádost, s podobnou žádostí o povýšení Horního Stupna na městys se obrátilo zač. roku 1870 i samotné stupenské obecní zastupitelstvo, jehož žádost byla projednána rokycanským okresním zastupitelstvem dne 10. ledna 1870. Jednání o odloučení obcí či povýšení na městys trvala zpravidla i několik let, proto se i žádost břaských velkopřumyslníků nebyla vyřízena v krátké době, neboť ještě 4.6.1873 projednával Okresní výbor v Rokycanech jejich závazek v tom smyslu, že v případě jejich žádosti o povýšení Břas, byli ochotni uhradit veškeré náklady na úpravu katastru zamýšlené obce Břasy.⁹

Do té doby patří i čilý národní ruch zakládáním nejen českých škol, ale i národních a prvních dělnických tělovýchovných, čtenářských a osvětových spolků. Napomohli k tomu i tehdy vynikající čeští vlastenci a politici. V roce 1863 zavítal do Radnic (i do Rokycan) František Palacký se svým zetěm Dr. Františkem Ladislavem Riegrem, a to u příležitosti odhalení busty buditelů a básníku Antonínu Puchmajerovi, který v Radnicích působil dvě desetiletí. Téhož dne se konalo velké shromáždění lidu před radnickou farou. Druhý den uctil Fr. Palacký památku hraběte Kašpara ze Šternberka, spoluzakladatele Muzea král. Českého ve Stupně.

Na hranicích Stupna a Vranova jej očekávalo obecní zastupitelstvo, banderie a velké množství lidu z místa a širokého okolí.

“A zde na drahách u vrchu Křemenáče (...) mluvil Fr. Palacký opět k shromážděnému lidu. Byly zde i “krámy” jako o veliké pouti. Potřetí mluvil Fr. Palacký ve Stupně u hrobky hraběte Kašpara a večer zvláštním vlakem odejel ku Praze.”¹⁰

Období 1875-1890

V tomto období zaznamenal průmysl na Břasku prudký rozvoj. Střediskem této průmyslové aglomerace byl Vranov a kolonie Břasy, které jako místní název byly poprvé uvedeny roku 1830. Počet obyvatel i domů Vranova v desetiletí 1869-1880 prudce vzrostl. V roce 1869 žilo ve Vranově 1040 osob a v r. 1880 již 1380, což předčilo o téměř sto obyvatel i samotnou obec Stupno. Rovněž i v počtu domů byl zaznamenán značný posun. V r. 1869 bylo ve Vranově 71 domů a v r. 1880 88. Podle kusých dochovaných písemných zpráv se např. v r. 1881 uváděl Vranov jako obec, ale úřední korespondence byla adresována radnímu, což svědčí o tom, že k posunu v osamostatnění obce vůbec nedošlo. V r. 1884 se v zápisech Okresního zastupitelstva uvádí “spojené obce Stupno-Vranov”.¹¹ Vzhledem k tomu, že první žádost o povýšení Stupna na městys nebyla vyslyšena, schválil obecní výbor ve Stupně na svém jednání konaném dne 16. října 1881 většinou hlasů další návrh, aby “představený podal na příslušná místa (žádost) o povýšení Stupna na městys”.¹² Za zmínku rovněž stojí skutečnost, že v letech 1882-1884 byl v obci nákladem více jak 10.000 zl. i

8 Zápisy ze schůzí Okresního zastupitelstva Rokycany z 28.12.1867, SOkA Rokycany

9 Zápisy ze schůzí Okresního výboru v Rokycanech 1873, SOkA Rokycany

10 Kronika Vranova, I. díl, str. 52n, MNV Vranov, Státní okresní archiv Rokycany

11 Kniha zápisů ze schůzí OZ Rokycany z 22.12.1884

12 Kniha zápisů ze schůzí obecního výboru Stupna, 16. října 1881, AO Stupno, SOkA Rokycany

kostel, který byl nepostradatelný pro každý městys. Dne 5. února 1886 se obecní zastupitelstvo usneslo na zavedení pamětní knihy pro spojené obce Stupno a Vranov. Na následujícím jednání byl vybrán jako obecní kronikář “velebný pán Alois Dostál.”

Období 1890-1903

Třetí žádost o osamostatnění

Neutěšené vztahy mezi dvěma silnými obecními rivaly – Stupnem a Vranovem, vyplývající nejen z podřízeného hospodářského postavení Vranova v rámci Horního a Dolního Stupna, ale i otázka prestižní – Vranov co do počtu obyvatel byl již větší než Horní a Dolní Stupno dohromady, zostřily ještě více soužití občanů. Důkazem toho je další, a to již snad čtvrtá od r. 1850 žádost Vranovských o osamostatnění Vranova, kterou projednalo obecní zastupitelstvo Stupna dne 15. března 1890. Pro tuto ožehavou záležitost byla zvolena komise, složená ze dvou reprezentantů z Horního Stupna, z jednoho z Dolního Stupna a ze dvou (Jan Svoboda a Josef Koželuh) z Vranova, která měla sestavit požadované hospodářské výkazy. Na svém jednání konaném 8.5.1890 obecní zastupitelstvo dalo hlasovat o odloučení Vranova. Z třinácti přítomných hlasovalo proti odloučení 12 a jen jeden člen zastupitelstva z Vranova hlasoval pro osamostatnění. Stupenské obecní zastupitelstvo zdůvodnilo svůj zamítavý postoj proto, neboť se domnívalo, že “ačkoliv (Vranov) velmi silně obydlen, přec u přirovnání malou poplatní sílu má a tudíž by rozdělením tím na jednotlivé poplatníky velká břemena připadla.”¹³ Přes toto odmítavé stanovisko žádost vranovských občanů byla postoupena k dalšímu posouzení Okresnímu zastupitelstvu v Rokycanech, které ji projednalo na svém zasedání dne 31. října 1890. Vzhledem k závažnosti citují zápisy OZ v plném znění:

“Dobrozdání o žádosti osady Vranovské za vyloučení z obce Hornostupenské a ustavení jí co obce samostatné.

Osada Vranov má plochu 406 jiter 98 čtverečních sáhů, platí 3459 zl. 94 kr. c.k. přímých daní; osadní jmění pak záleží z domku čp. 14 v ceně as 400 zl. r.č.¹⁴ a pozemků ve výměře 2 jitra 1045 čtverečních sáhů;

příjmy osady té rozpočteny jsou na 10 zl. 50 kr.

vydání pak na 1205 zl. 57 kr.

K ukrytí vykázaného schodku zapotřební by bylo 32% obecních přírážek, kdežto v jiném rozpočtu potřebí by bylo na uhrazení vykázaného v něm schodku 493 zl. 67 kr. asi 14% obecní přírážky.

Obec Stupno má 898 jiter 753 čtverečních sáhů území, platí 8426 zl. 51 kr. přímých daní a kmenové jmění její má cenu 12.750 zl; příjmy téže obce rozpočteny jsou na 599 zl. 30 kr., vydání pak na 1954 zl. 93 kr. K ukrytí (pokrytí) vykázaného schodku obnosem 1354 zl. 93 kr. zapotřebí by bylo asi 18 a půl% obecních přírážek. Nyní vybírají spojené obce (Stupno-Vranov) 15.20% obecní přírážky.

Jmění obecní v ústavu chudých spravuje si každá osada zvlášť; (Vranov) má svou matriku příslušníků, svou knihu pozemkovou i svůj katastr; rozloučení z tohoto ohledu tedy provést lze.

Proti vyhovění žádosti osady Vranovské vyslovil se rozhodně největší poplatník – firma dříve J. D. Starck.

Okresní výbor uznal sice, že osadníkům Vranovským vzejde osobní prospěch z toho, budou-li co obec samostatná ustaveni, projevil však současně přesvědčení své, že přírážka obecní po rozdělení obce Stupenské v obec Stupno a v obec Vranov spíše se bude zvyšovati, než snižovati.

Jelikož však obě obce vzhledem k poplatnosti své i po rozloučení prostředky míti budou, aby vyplnily závazky, které jim z působnosti samostatné i přenesené vcházejí, navrhuje (OZ),

13 Zápisy ze schůzí Obecního zastupitelstva Stupna 8.5.1890, č. inv. 1, AO Stupno, SOkA Rokycany.

K tomu je třeba dodat, že podpisy členů zastupitelstva z tohoto jednání nejsou autentické, ale připsal je vlastnoručně písař, ačkoliv u většiny ostatních jednání jsou podpisy vlastnoruční od členů zastupitelstva.

14 r.č. – rakouského čísla (oproti vídeňskému číslu).

aby žádost osady Vranovské k příznivému vyřízení doporučena byla.

Proti návrhu tomu mluví člen okresního výboru p. Vojtěch Mertl, jenž si byl volnost slova při schůzi okresního výboru v této záležitosti vyhradil a prohlašuje: Hlavní příčinou k podání přítomné žádosti zavadlo nesprávné hospodaření s jméním v H. Stupně ze strany bývalého obecního starosty Jos. Bohuslava a jelikož v té věci náprava se již stala, odpadá také hlavní pohybná žádosti osady Vranovské; jest sice pravda, že obě obce jsou nyní značně poplatné (zadlužené, pozn. PC), průmysl na Vranově však a s ním také poplatní síla v posledních letech stále klesá a osada Vranov náležitě bude za nedlouhou dobu mezi obce velmi slabě poplatné. Obyvatelstvo osady Vranovské záleží z veliké části z dělníků továrních, kteří často se stěhují a jichž následkem klesání průmyslu v poslední době stále ubývá, navrhuje proto, aby se okresní zastupitelstvo vyslovilo proti vyhovění žádosti osady Vranovské. Při hlasování byl návrh okresního výboru přijat 11 hlasy proti 10.”¹⁵ Okresní zastupitelstvo tak byl těsnou většinou uznalo argumenty Vranova za věrohodné.

Mimochodem člen okresního výboru rokycanského Vojtěch Mertl, který chtěl znova smést ze stolu žádost Vranovských, působil v té době jako starosta Horního Stupna a nebylo divu, že brojil proti osamostatnění Vranova. Jeho argumenty, že průmysl ve Vranově začne upadat a dělnictvo se bude stěhovat jinam, se zakládaly na pravdě jen zčásti a netýkaly se jen průmyslu a dělníků ve Vranově, ale i celé oblasti včetně Stupna, neboť v 90. letech skutečně průmyslový rozmach na Břasku kulminoval a vytvořil se zlom směřující k jeho postupnému úpadku. Opatrná argumentace okresního zastupitelstva ve prospěch Vranova opomněla zdůraznit, že v roce 1890 žilo ve Vranově v 104 domech již 1535 obyvatel, což bylo o 350 obyvatel více než v samotném Stupnu. Domů bylo ve Stupně o něco více uvažíme-li, že v místě byla fara, kostel, škola obecní a měšťanská apod.

Zdálo by se tedy, že tímto usnesením okresního zastupitelstva konečně celá kauza skončí pro Vranovské příznivě. Nestalo se však tak, neboť již v následujícím zasedání okresního zastupitelstva vystoupil stupenský starosta s ostrým protestem, kterým žádal revokaci původního usnesení a zamítnutí žádosti Vranovských, což se mu nakonec podařilo. Argumenty, které však přednesl, byly hodně vzdáleny objektivitě. A tak tedy drama pokračovalo při zasedání okresního zastupitelstva, konaném dne 20.12.1890 a to těsně před odesláním původního kladného vyjádření okresního zastupitelstva. V předneseném protestu stupenského starosty Vojtěcha Mertla a jeho soudruhů se mj. uvádí: “Ze zprávy představenstva v Horním Stupně ze dne 12. prosince 1890 č. 1299 mimo to vysvětluje, že osada Vranov čítá sice 1388 duší (podle sčítání lidu však jich bylo 1535, pozn. PC), z nichž však jest jich 953 dělníků neusazených a stále své sídlo měnicích.

Vzhledem k tomu, že takovýmto způsobem, pokud se důvodů týče, do jiného světla byla postavena, že vyšetřeny byly nové okolnosti na dobré zdání v žádosti té značný vliv mající, že usnesení, kteréž pouze dobré zdání obsahuje, nedotýká se žádných zpráv ani v ohledu soukromoprávním ani v ohledu veřejném a že se rozhodující činitelé jako správa závodů J. D. Starckových proti vyloučení osady Vranova z obce Stupenské vyslovili, že by se pak procento obecní přírážky značně zvýšilo, že pak okresní zastupitelstvo dne 31. října 1890 toliko většinou jediného hlasu usneslo se žádost osady Vranovské příznivě doporučiti, kdežto podané představení jedenácti pp. členy zastupitelstva okresního podepsáno jest, předkládá okresní výbor záležitost tuto okresnímu zastupitelstvu, aby se o ní vezmouc v úvahu nově vyšetřené okolnosti znova usneslo. Pan Vojtěch Mertl objasnil zevrubněji důvody v představení uvedené navrhuje, aby okresní zastupitelstvo z důvodů těch vyslovilo se proti vyhovění žádosti osady Vranovské za vyloučení z obce stupenské a ustavení jí za obec samostatnou.

Když nikdo více ke slovu se nehlásil, hlasováno o návrhu p. Mertlova, jenž pak velikou většinou přijat.”¹⁶

Skutečné důvody, proč okresní zastupitelstvo změnilo své rozhodnutí, lze si domyslet. Byl

15 Kniha zápisů ze schůzí OZ Rokycany, 31. října 1890, SOkA Rokycany

16 Kniha zápisů OZ Rokycany

to především silný tlak “lobby” Stupenských, neboť jejich starosta Vojtěch Mertl, jak jsem poznamenal, byl členem výkonného orgánu okresního zastupitelstva, tedy okresního výboru, kde měl značný vliv, zatímco vranovští občané neměli žádné zastání, neboť s jejich radním a se sedmi dalšími členy zastupitelstva, kteří je zastupovat ve Stupně, se nikdo nebavil. Nermalou rolí v tom hrála i skutečnost, že Vranov byla skutečně obcí čistě dělnickou, kde se rychle šířily socialistické myšlenky, kde dělníci zakládali jako jedni z prvních na Rokycansku dělnické podpůrné, vzdělávací i politické spolky, což nebylo pochuti jejich vrchnosti a konec konců i okresním samosprávným a c. k. politickým úřadům. Vranovští dělníci spolu s okolními patřili rovněž k těm, kteří často stávkovali proti zaměstnavatelům. Rovněž je třeba připomenout skutečnost, že proti osamostatnění Vranova se zásadně stavěla i ředitelství a podnikatelé četných průmyslových závodů, zejména pak správa německého podnikatele Johana Davida Starcka, a to nejen z výše uvedených důvodů, ale i proto, že osamostatněním Vranova by se zvýšily pro tyto podnikatele daňové povinnosti – daně by museli platit nejen obci Stupnu, ale i nově vzniklé obci Vranovu, kde byla část jejich průmyslových závodů lokalizována. Nelze ovšem přehlížet i další skutečnost, která při rozhodování o osamostatnění Vranova hrála významnou roli. Stupno totiž stále pošilhávalo po povýšení na městys, i když dvakrát jeho žádost nebyla z různých důvodů, mezi nimiž byl i negativní postoj sousedního městečka Radnice, vyslyšena. Přesto Stupenští povýšení své obce na městys měli stále na zřeteli. Avšak ztráta tak důležité osady s 1500 obyvateli, jakou byl Vranov, by znamenala konec všem nadějím na povýšení na městys.

Útok stupenské samosprávy na požadavky vranovských občanů vyvolal nejen hluboké zklamání, ale i roztrpčení těchto obyvatel, kteří se vytrvale zasazovali od r. 1850 o osamostatnění své obce. Toto roztrpčení vyvolalo i trvalou nevraživost, která se táhla po další desetiletí. Na schůzi obecního zastupitelstva Stupna, konané 21. ledna 1897 se ohradil radní z Vranova Tomáš Šístek, že “obec Vranov není jen obcí Stupna, nýbrž že je Vranov před lety přidělen k obci Stupnu”. Není však specifikováno, kdy “před lety” byl Vranov připojen ke Stupnu.¹⁷

Vranov byl značně zanedbán a obyvatelé a jejich representanti v obecním zastupitelstvu ve Stupně velmi těžko prosazovali své obecní zájmy. Ač počtem obyvatel převyšoval i samotné Stupno, v místě chyběla nejzákladnější zařízení a veškerou kulturní činnost v místě obstarávaly dobrovolné dělnické vzdělávací spolky. Ve Vranově byla jen expositura stupenské obecné školy, kterou navštěvovaly děti do 10. roku; další třídy musely absolvovat ve Stupně. Vranov delší dobu žádal o zřízení samostatné školy. Školní rozpočet tzv. školní obce Stupno, kterou tvořily místní obce Stupno, Kříše, Bezděkov, Březina a Všeruce, činil ročně 30.000 zlatých. Proto okresní zastupitelstvo uznalo, že tento školní obvod má prostředky k tomu, aby ve Vranově byla zřízena samostatná škola. Okresní zastupitelstvo proto doporučilo okresní školní radě, aby zřízení této školy schválila. V roce 1896 činila vydání Horního a Dolního Stupna 4.025 zl. 33 kr. a Vranova 1.828 zl. 48 kr.¹⁸

Počínaje 1. zářím 1896 došlo v politické i samosprávné oblasti okresu Rokycany k velmi významné události – tímto dnem byla obnovena činnost Okresního hejtmanství v Rokycanech, zrušeného v r. 1868, pro obvody soudních okresů Rokycany a Zbiroh. Okresní úřad v Rokycanech vznikl v r. 1850 pro dva rozsáhlé obvody soudních okresů Rokycany a Blovice, čítající 111 místních obcí. V roce 1855 při další reorganizaci správy byly vytvořeny tzv. smíšené okresní úřady co soudy, čímž odpadl k rokycanskému okresu blovický okres, kde byl vytvořen rovněž smíšený okresní úřad. Při další reformě správy v r. 1868 však byl politický okres rokycanský zrušen a jeho obvod byl připojen k Okresnímu hejtmanství Plzeň. Značný průmyslový rozvoj na Rokycansku a vzrůst počtu obyvatel vyžadoval samostatnou působnost státních orgánů, proto bylo císařským rozhodnutím obnovit činnost rokycanského okresního hejtmanství, tvořeného obvody okresních soudů Rokycany a Zbiroh. Soudní okres Zbiroh náležel v letech 1850-1855 k Okresnímu hejtmanství Hořovice, v letech 1855-1868

17 Zápisy ze schůzí ObZ Stupno č. inv. 1, AO Stupno

18 Zápisy ze schůzí ObZ Stupno ze dne 21. ledna 1897, č. inv. 1

zde působil smíšený Okresní úřad co soud, ale v r. 1868 byl smíšený okresní úřad zrušen a obvod soudního okresu Zbiroh byl připojen opět k Okresnímu hejtmanství Hořovice. V tomto svazku setrval do r. 1896, kdy byl připojen k politickému okresu Rokycany. Tento stav trval do r. 1949, kdy byl Okresní soud ve Zbiroze zrušen a jeho činnost převzal Okresní soud v Rokycanech.

Na základě žádosti představenstva Stupna ze dne 18. března 1899 byla schválena změna názvu obce. Okresní zastupitelstvo v Rokycanech vyslovilo souhlas, "aby obě osady Horní a Dolní Stupno sloučeny byly v jedinou obec Stupno a aby popisná čísla obou osad k sobě byla připojena". Schválení této změny podléhalo po předchozím vyjádření okresního hejtmanství souhlasu ministerstva vnitra.

Období 1903-1921

Čtvrtá žádost a založení místního zastupitelstva

Desetiletí 1890-1900 uplynulo pro Stupno a Vranov v jakémisi nevyhlášeném příměří, kdy Vranovští obyvatelé byvše unavení předchozími pokusy o osamostatnění své obce jakoby resignovali. Byl to však zdánlivý smír, neboť na zač. 20. století se opět rozhořel spor o osamostatnění Vranova a to s ještě větší silou.

K jistému vážnému zlomu ve vztazích k Stupenským došlo začátkem roku 1903, kdy se ve Vranově sešlo dne 13. února v bytě místního starosty Josefa Chotta místní zastupitelstvo na svém prvním jednání. Místní zastupitelstvo tvořil radní a 8 členů zastupitelstva z Vranova, zastupujících svou obec ve společném obecním zastupitelstvu ve Stupně.

Přítomni byli:

Místní starosta: Josef Chott

Členové místního zastupitelstva: Otto Greiner, V. Nolč, Karl Reichenauer, Karel Hofman, Antonín Kadlec, Josef Ježek, J. Karas a Jos. Soukup, kteří se prohlásili za místní zastupitelstvo. (Na další schůzi konané 10. 5. 1903 se objevil nový člen zastupitelstva Čeněk Nový, čímž počet členů zastupitelstva včetně starosty stoupl na 10.)

Hlavním bodem jednání bylo určit náplň činnosti zastupitelstva.

"Po delším uvážení usnešeno následující:

Požádat obecní zastupitelstvo spojených obcí Stupno-Vranov, aby předalo veškeré jmění obce Vranova s výkazem všech obecních pozemků a majetku vůbec místnímu výboru obce Vranova,

zakoupit potřební knihy a to zákoník obecní, protokolní knihu a knihu účetní,

opis tohoto zápisu zaslat obecnímu zastupitelstvu ve Stupně."¹⁹

Z činnosti místního zastupitelstva v letech 1903-1918

První jednání místního zastupitelstva, konané v bytě starosty Josefa Chotta, trvalo tři hodiny a skončilo v 9 hodin večer.

Z čeho se skládal počátkem roku 1903 majetek obce Vranova? V dochované knize zápisů místního zastupitelstva se uvádí jedna spořitelní knížka s částkou 249 korun 40 haléřů, další spořitelní knížka s částkou 246 korun 30 hal., státní úpis s částkou 500 korun a pole, propachtované s ročním nájemným 30 korun. Veškerý ostatní majetek byl součástí obecního jmění spojených obcí Stupno-Vranov.

Je tedy vidět, že Vranov v období 1850-1903, kdy byl spojen se Stupnem, hospodářsky silně upadal, protože jako samostatná obec nemohl svůj majetek rozmnožovat kupováním lesů, pozemků či staveb, mít samostatné příjmy z daní a přírážek a z aktivit obyvatelstva. To

¹⁹ Kniha zápisů ze schůzí místního (a obecního) zastupitelstva ve Vranově 1903-1927, AO Vranov, č. inv. 1, SOkA Rokycany. Kronikář obce, který kroniku začal psát v r. 1924, však patrně omylem uvádí jména členů prvního místního zastupitelstva ve složení:

Josef Chott, hostinský jako místní starosta, Josef Podlaha, správce dolů, Josef Ježek, rolník, Karel Hofman, klempíř, Antonín Kadlec, hrnčířský mistr, Hynek Karas, řezač skla, Josef Soukup, sklář, Oto Greiner, sklář, Karel Reichenauer, sklář. Tento seznam však neodpovídá složení obecního zastupitelstva po vyhlášení samostatnosti ČSR z roku 1919.

vše plynulo do obecní kasy Stupna.

Svou existenci bralo místní zastupitelstvo Vranova soudě i podle množství zasedání velmi vážně. V roce 1903 se sešlo 5x, za rok 1904 1x, v r. 1905 4x, v r. 1906 3x, v r. 1907 1x, v r. 1908 3x, v roce 1909 1x, z roku 1910 se nedochovaly žádné zápisy, roce 1911 3x, v r. 1912 1x, v roce 1913 3x, v r. 1914 6x, v r. 1915 1x, v r. 1916 1x, v r. 1917 1x a v r. 1918 3x.

V roce 1903 byla postavena na náklady Vranova v obci studna, v které však měla být zasazena tabulka, že vodu smí z ní brát jen vranovští občané, aby pumpa vydržela co nejdéle. Později byla zajištěna výsadba stromů podél silnice. V roce 1906 bylo usneseno vyrobit pro místní zastupitelstvo razítko, ale bylo odloženo na pozdější dobu. Podoba místního razítka se nám bohužel nedochovala.

V roce 1910 se jednalo mezi obecním zastupitelstvem ve Stupně a MZ ve Vranově o rozdělení odkázaného dědictví po zemřelém faráři V. Koubkovi obcím a jejich chudinským ústavům. Obecní zastupitelstvo se sneslo dědictví v částce 1695 korun 63 haléřů rozdělit mezi Stupnem a Vranovem v poměru 1:3. Otázka tohoto dědictví se táhla několik let. S tímto rozdělením souhlasilo MZ až na svém jednání 20. 6. 1915. V roce 1916 se MZ usneslo uložit kmenový kapitál per 605 korun 26 haléřů do IV. rakouské válečné půjčky, od čehož očekávalo nejen “vyšší zúročení kmenového kapitálu, ale vykoná též svoji povinnost vůči vlasti”.

Období první světové války kladlo i na místní zastupitelstvo značné nároky, neboť v obci byla vedena veškerá evidence trvalé bydlícího obyvatelstva i obyvatel bydlících v jiných obcích – tyto údaje byly nepostradatelné pro válečné mobilizační účely. Rovněž místní zastupitelstvo, které nemohlo spoléhat na stupenské zastupitelstvo, se muselo starat o aprovizaci, o přiděly potravin dělníkům, kteří byly odkázáni jen na plat.

V dubnu r. 1913 byly místním zastupitelstvem schváleny plány na vybudování chudobince o čtyřech světnicích a komoře za 5 881 korun 50 hal. Tuto stavbu však obecní zastupitelstvo Stupna zamítlo s odůvodněním, že neodpovídá stavebnímu řádu. Na další schůzi, konané dne 20.11.1903, jednalo zastupitelstvo ohledně hasičské stříkačky, “kterou chce nám dátí obecní zastupitelstvo (Stupna) uvedeno předně, že to, co nám dává dobrovolně Stupno, nikdy za moc nestojí,” proto místní zastupitelstvo tento dar zamítlo. V listopadu 1913 bylo na pořadu jednání o zavedení elektrického osvětlení (z elektrárny v Darové – první v západních Čechách). Protože však se nevědělo nic určitého, byl tento bod jednání odsunut na jindy. Obecní zastupitelstvo projednalo rovněž i odvodnění cesty “na Novinách”.

Na sklonku 19. století začal průmysl na Radnicku, a zejména těžba uhlí, upadat, což se odrazilo v prvé řadě na poklesu počtu obyvatel. Tento trend byl patrný i ve Vranově, kde počet obyvatel klesl z 1535 v roce 1890 na 1445 v roce 1900. Přesto však patřil Vranov k největším obcím severního Rokycanska – po městu Radnicích to byl druhou největší obcí, zanechávaje za sebou i svou “mateřskou” obec Stupno, kde v r. 1900 žilo jen 1283 osob.

Od roku 1850 do r. 1900 došlo v okrese rokycanském k rozluce minimálně dvaceti dalších obcí a to ještě mnohém menších a chudších, než byl Vranov. Proč se tedy Vranovu po tolika pokusech nepodařilo dosáhnout samostatnosti? Příčiny zřejmě spíše lpěly na zájmech okolních obcí, které neměly zájem na silnějším sousedovi, než na neschopnosti vranovských občanů spravovat své obecní věci. Zájem na tom neměli stupenští občané a stupenská samospráva. Zájem na silné obci nemělo ani město Radnice, které se bálo hospodářské konkurence. Zájem neměli ani sousední, tehdy poměrně početné Křiše, dosahující asi stejného počtu obyvatel jako Vranov. Byly tu i příčiny společenské a politické, které silně brzdily ustavení samosprávné obce Vranov. O tom se podrobněji zmiňuje i vranovský kronikář, který mj. píše:

“Područí, do něhož se obec Vranov nerozvážností svých občanů dostala, tížilo později občany vranovské velice. Bylť až do roku 1903 sděláván pro obě obce jediný společný rozpočet a obecní zastupitelstva stupenská obec Vranov zanedbávala a svou obec zvelebovalo. I počali se někteří občané vranovští dovolávati samostatnosti své obce, proti

čemuž se však "vláda" stupenská všemožným způsobem bránila. Vyšším rozhodujícím úřadům namluvila, že by samostatnou obec Vranov ovládli socialisté (socialismus byl od 80. let postrachem vládních úřadů), později pak strašila úřady, že by se Vranov poněmčil a žadatele – dělníky starckovské - prostřednictvím továrních správ terorizovala a poškozovala."²⁰

Při sčítání lidu v r. 1900 se uvádí obec Stupno, složená z osad Horní Stupno, Dolní Stupno a Vranov s počtem obyvatel:

Horní Stupno	761 obyv. a 86 domů
Dolní Stupno	488 obyv. a 55 domů
Vranov	1445 obyv. a 103 domů
Díl osady Rozděží	24 obyv. a 1 dům

V roce 1903 Úřední list Okresního hejtmánství a okresní školní rady v Rokycanech uvádí Vranov jako osadu obce Stupna.

*"Tento nezákonný a obec Vranov poškozující stav trval plných 40 roků. Teprve v roce 1903 zakročením zástupce zdejšího velkostatku, ředitele Brože z Liblína, dosáhla obec Vranov aspoň toho, že podle zákona muselo obecní zastupitelstvo stupenské kromě společného rozpočtu sdělávati pro obec Vranov ještě rozpočet zvláštní a že pro Vranov zvoleno bylo místní zastupitelstvo."*²¹

Ustavením Místního zastupitelstva ve Vranově v roce 1903 neskončily snahy o úplné osamostatnění obce. Na schůzi, konané dne 10. dubna 1905 byl v místním zastupitelstvu podán návrh znova požádat úřady o odloučení Vranova od Stupna, ale usneseno odložit tento návrh na pozdější dobu.

Další činnost místního zastupitelstva ve Vranově je ukázkou toho, jak se v poměrně velmi těžkých podmínkách a otevřené neochotě obecního zastupitelstva ve Stupna i ostatních okresních úřadů rodila nová obec. Bylo třeba začít zejména v majetkoprávních otázkách úplně od začátku. K tomu, aby mohla existovat i místní obec, bylo třeba, aby měla svůj katastr, který bylo třeba nově vyměřit s veškerými obecními pozemky, tvořícími kmenové jmění obce.

V říjnu roku 1911 se konaly volby do 9členného místního zastupitelstva Vranova, při nichž byli zvoleni:

Starosta: Josef Chott, hostinský

I. radní: Jan Razím, dělník

II. radní: Josef Koželuh, dělník

Členové výboru: Josef Ježek, rolník, Antonín Kadlec, mistr hrnčířský, Jan Karel, řezník, Karel Reichenauer, sklář, Jan Rais, horník, Čeněk Nový, sklář, Josef Soukup, sklář, Josef Ryba, mistr pokrývačský.²²

Téhož roku zastupovali v obecním zastupitelstvu Stupno-Vranov vranovské občany Karel Hofman, Jan Razím, Jan Rais, Alois Ludvíg (vrchní správce továren), Antonín Winklér (správce sklárny) a Antonín Wunsch.²³

Dopad první světové války pro obyvatele této dělnické obce byl značně tíživý. V důsledku strategického významu uhlí pro válečné účely sice byli horníci osvobozeni od rukování na frontu, ale zejména nedostatek potravin zejména v letech 1915-1918 vyvolal mezi obyvatelstvem značnou nespokojenost. Tak např. 18. dubna 1915 táhlo 70 vranovských žen do Stupna, kde se dožadovaly zlepšení zásobování potravinami, které chyběly drtivě většině z 278 rodin, žijících ve Vranově (1181 obyvatel).

V době první světové války zahynulo na bojištích ve službách c. k. rakousko-uherské armády 26 občanů z Vranova. V porovnání s jinými venkovskými obcemi by se počet

20 Kronika obce Vranova, str. 53-54, fond MNV Vranov, SOKA Rokycany

21 Kronika obce Vranova, str. 53-54, fond MNV Vranov, SOKA Rokycany

22 Kronika Vranova 56

23 Kronika Vranova 56

padlých zdál malým. Je tomu tak proto, jak jsem poznamenal, že většina vranovských dělníků pracovala v průmyslových podnicích a na dolech důležitých pro válečný průmysl, proto většina z nich byla osvobozena od vojenské služby. Zejména horníci byli zcela osvobozeni od mobilizace.

K 1. lednu 1991 dle sčítání lidu žilo trvale v obci v 105 domech 1176 obyvatel, z toho 1151 katolíků, 1 augsburského vyznání, 15 izraelského a 4 bez vyznání; z počtu obyvatel bylo národnosti česko-moravské-slovácké a 104 národnosti německé.

Občané z Vranova, kteří padli v době první světové války:

- 1) Aubrecht Josef, nar. 1886, padl v r. 1915
- 2) Deliš Josef, nar. 1885, padl v r. 1915
- 3) Flemr Josef, nar. 1892, padl 1915
- 4) Greiner Josef, nar. 1892, padl v r. 1915
- 5) Helus Alois, nar. 1891-1918
- 6) Helus Václav 1898-1916
- 7) Hirsch Karel 1885-1917
- 8) Chott Vojtěch 1893-1914
- 9) Kodet Josef 1892- 27.10.1918
- 10) Knedlhans Josef 1893-1918
- 11) Krejčí Karel 1895-1914
- 12) Krejčí Rudolf 1885-1915
- 13) Kroc Rudolf 1884-1915
- 14) Krumlovský Bohumil 1894-24.6.1919
- 15) Krumlovský Josef 1887-1915
- 16) Kutítel Julius 1895-1915
- 17) Linc Václav 1896-1917
- 18) Nový Jan 1893-1915
- 19) Nový Josef 1889-1919
- 20) Nový Václav 1890-1918
- 21) Pešek Antonín 1885-1914
- 22) Prach Josef 1883-1915
- 23) Reiter Antonín 1892-1917
- 24) Sdalbauer Josef 1878-1916
- 25) Sedláček František 1888-1915
- 26) Štícha Václav 1890-1915²⁴

Pomník obětem první světové války byl ve Vranově odhalen 28.10.1927.²⁵

Ustavení prvního Místního národního výboru ve Vranově v r. 1918

Po vyhlášení čl. samostatnosti byly uspořádány volby do Místního národního výboru obce Stupno-Vranov. Na to si občané Vranova zvolili samostatný Místní národní výbor pro Vranov, “čímž učinili první krok k osamostatnění své obce”, píše kronikář. Zvoleno bylo 12 členů národního výboru ve složení:

Za sociální demokracii:

Richard Hyrman, František Razím, Václav Vodička

Za čl. stranu socialistickou?:

Z. Petržela, F. Vycpálek, Ferd. Wünsch

Za národně sociální:

Karel Brouček, Ant. Kadlec, K. Potůček

Za stranu agrární:

24 Petros Cironis: První světová válka a Rokycansko, str. 162-163, vyd. NADAS Praha 1989

25 Po osvobození v r. 1945 byl vedle tohoto pomníku postaven i památník obětem fašistické okupace.

Josef Ježek, Fr. Šimice, Jos. Chott.

Na schůzi národního výboru konané dne 6. 11. 1918, byl zvolen **předsedou MNV K. Brouček**, místopředsedou V. Vodička, jednatelem F. Vycpálek, pokladníkem J. Ježek. Současně byla zvolena i místní hospodářská rada a členové komise pro péči o mládež.

Činnost Okresního národního výboru v Rokycanech i narychlo zřizované národní výbory v některých obcích byla brzy nahrazena opět obecními úřady.

Pátá žádost o osamostatnění

I když si místní zastupitelstvo vydobylo značnou samostatnost, stále zůstávala řada problémů, zejména společného kmenového jmění, nedořešena, neboť jediným právním subjektem zůstávaly stále spojené obce Stupno-Vranov. To ovlivňovalo i samotnou administrativní činnost místního zastupitelstva a místního úřadu, v jehož čele byl místní starosta. Stěžovali si proto mnohokrát vranovští zastupitelé na tuto neudržitelnou situaci. Stalo se tak např. i při jednání MZ dne 12. 12. 1918, kdy do knihy zápisu bylo konstatováno: "...veškeré dopisy adresované na obec Vranov jdou přes obecní úřad ve Stupně a pak teprve strážníkem některé doručené (do Vranova), což s podivem vzato ku vědomí jako nemístné."²⁶ **Na téže schůzi se rozprostřela i debata o odloučení od Stupna, "a pak jednomyslně usnešeno, by svolali se všichni občané naší obce na den 15. prosince 1918, kdež o postupu osamostatnění obce se společně projedná." Za tím účelem se osobně obrátili na poslance Lud'ka Pika.**

"Pan poslanec Pik radí podati žádost o odloučení nejprve k obecnímu zastupitelstvu spojených obcí do Stupna, pak na okresní výbor a jakmile bude žádost zaslána do Prahy, vyrozumí o tom ihned poslance Pika a ten prý již další kroky obstará ve prospěch naší obce, ježto jest dobře obeznámen s našimi poměry zdejšími..."²⁷ Na to starosta přečetl stylisovanou žádost, " která se v zásadě schvaluje *po zmírnění některých ostřejších slov* a takto co možná nejdříve zaslati se má na obecní zastupitelstvo, by přišla do nejbližší projektované již schůze na program."

Současně s úsilím o osamostatnění probíhala i intenzivní jednání o připojení osady Břas k Vranovu. Jednalo se o tom např. na schůzi místního zastupitelstva dne 13. února 1919 za přítomnosti členů zastupitelstva Aloise Ludvíga, Jana Razíma, Josefa Ježka, Karla Hofmana, Jana Soukupa, Čeňka Nového a Antonína Kadlece. Přítomni tomuto jednání byli poprvé také zvolení zástupci osady Břasy Vratislav Trůneček, Jan Bílý, Václav Procházka, Josef Koželuh, Eduard Nový a Vilém Klügauf. Společnou schůzi zahájil místostarosta Josef Chott, který oznámil, že jejím účelem bylo sloučení osady Břasy s Vranovem. Po projevu reprezentanta obyvatel Břas Vratislava Trůnečka byl jednomyslně přijat návrh na sloučení "a zároveň projevono, by svolali se všichni občané vranovští na neděli 16. února 1919, by vyslovili své mínění." Další schůze širšího výboru zástupců Vranova a Břas proběhla 13.3.1919.

Dne 20. června 1919 se konaly volby do 18členného Místního zastupitelstva ve Vranově, při nichž hlasovalo 591 voličů. Při těchto volbách zvítězila drtivou většinou sociálně-demokratická strana dělnická, získavši 510 hlasů a 16 mandátů, za ní následovali jen čl. socialisté se ziskem 81 hlasů a 2 mandátů. Do místního zastupitelstva byli zvoleni:

Jan Šístek, sklář jako starosta

Ferdinand Hornof, krejčí jako I. radní

Karel Brouček, obchodník jako II. radní

Josef Bláha, dozorce jako radní

Členy zastupitelstva byli zvoleni:

Jar. Braun, Josef Koželuh, Fr. Razím, Vojtěch Nolč, Richard Hyrman, Václav Hyrman, Fr. Hyrš, Jan Rais, Josef Sedl, Ant. Záruba, Anna Sýkorová, Josef Lina a Václav Vajner.²⁸

26 Kniha zápisů ze schůzí MZ obce Vranova č. inv. 1, AO Vranov.

27 Zápisy z jednání MZ Vranova 29.12.1918

28 Kronika obce Vranova, str. 103, MNV Vranov, SOKA Rokycany

Velmi zajímavý je inventář, který převzal nový starosta Vranova Jan Šístek od odstoupícího starosty Josefa Chotta na schůzi MZ, konané dne 11. 7. 1919:

- 1) Katastrální mapa s deskami obce Vranova o dvou dílech
- 2) Starý parcelní protokol, nový parcelní protokol
- 3) Kniha protokolů (zápisů ze schůzí, PC)
- 4) Kniha účtů
- 5) Zákoník (Obec – Právo a moc)
- 6) Spis od okresního výboru ohledně dědictví po zemřelém faráři Koubkovi
- 7) Trhová smlouva mezi obcí a V. Glückaufem
- 8) Nástín k postavení nového chudobince ve Vranově
- 9) Různí spisy od okresního výboru

Pokladní hotovost

1 vkladní knížka s částkou 113, 01 K

1 vkladní knížka s částkou 600 korun (IV. válečné půjčky)

Na hotovosti 296 korun 57 haléřů

dále plechová schránka, dvě razítka místní obce a různé kancelářské potřeby.²⁹

Na další schůzi zastupitelstva byla doplněna žádost o odloučení, která sem byla vrácena okresním hejtmánstvím.

Přípravy k definitivní rozluce

Po vyhlášení Čsl. republiky zintenzivnili občané Vranova snahy o osamostatnění obce od Stupna. Mezi obecním zastupitelstvem ve Stupně a místním zastupitelstvem ve Vranově docházelo často ke značným třenicím, zvláště pokud se jednalo o hospodářské a finanční záležitosti. Trvale samozřejmě doutnala i jakási morální řevnivost a místní patriotismus, uvážíme-li, že v roce 1900, kdy tendence po osamostatnění nabyly velkých rozměrů, žilo ve Vranově 1445 obyvatel zatímco ve Stupně jen 1283. Rozchod uspišily nové republikánské poměry, kdy hned po osvobození ve spojené obci Stupno-Vranov vznikla tzv. “Národní rada” (míní se tím Místní národní výbor), zřejmě pod dojmem živelně zakládaných tehdejších národních výborů vč. Okresního národního výboru v Rokycanech, která podle kronikáře přinesla do obce “protichůdné a třídní rozpory” a narušila “dříve tak svorné a nadšené občanstvo.” Národní rada, která neměla žádné pravomoci, byla přeměněna na radu hospodářskou, dohlížející nad aprovizací obce a brzy na to zanikla.

O kladném výsledku žádosti o rozluce obce jednalo MZ zastupitelstvo i na schůzi dne 18. září 1920 s tímto prohlášením: “Rozdělení obce Vranova od Stupna bežou přítomni s povděkem na vědomí a stran rozdělení obecního jmění usnáší se přítomni ponechatí vyjednání a uskutečnění společnou dohodou komisí, kteráž byla v společném obecním zastupitelstvu zvolena.³⁰

V září r. 1920, kdy jednání o rozluce byla již v plném proudu, se jednalo v obecním zastupitelstvu obcí Stupno-Vranov i o rozdělení obecního jmění. Zastupitelstvo se provizorně usneslo zhruba na tom, že náhradou za hostinec bude dána Vranovu odbytová částka 2000 Kč ve čtyřech splátkách. Další drobný inventář úřadu byl rozdělen takto:

Obci Vranov mělo připadnout 6 židlí, 2 stoly, jedna lavice, palička s kolíky, pendlové hodiny, jedna volební urna, jedna menší skříň, nástěnné police. Spor byl veden i o pokladnu, až se nakonec strany shodly na tom, že se pro Vranov koupí jiná pokladna podobného systému³¹. Byly tu samozřejmě i finanční záležitosti, cenné papíry, úřední agenda, spory o studny atd.

V zápise z jednání místního zastupitelstva ze dne 5. listopadu 1921 se uvádí nový a poněkud zmatený úřední název “obecní místní zastupitelstvo”.

Složitost jen katastrálních hranic Vranova se sousedními obcemi ilustruje i několik detailů.

29 Kniha zápisů ze schůzí MZ, 11.7.1919, AO Vranov č. inv. 1

30 Kniha zápisů ze schůzí MZ 18. září 1920, AO Vranov, č. inv. 1

31 Kniha zápisů ze schůzí Obecního zastupitelstva ve Stupně 21. září 1920, AO Stupno, SOkA Rokycany

Obec Vranov na západě sousedila se Stupnem a s osadou Břasy. Od těchto obcí byl Vranov oddělen z valné části pouze silnicí tak, že budovy na západní straně silnice (pila, hostinec, byty úředníků, továrna na barvy) se zdánlivě zdály být součástí Vranova, ve skutečnosti však patřily ke Stupnu.

S osadou Břasy hraničil Vranov tak těsně, že hraniční čára na východní straně silnice vedla dvorkem čp. 77 sousedícím s budovou bývalé pošty, přetínala domek čp. 18, dvorkem čp. 76 přetínala domek čp. 54 ve Vranově, dále přetínala domek čp. 78 v Kříších, dále pak táhla přímou čarou po západní straně silnice, u jejíž západní strany byly domky, patřící k obci Kříše.

Poslední společné volby a přestěhování úřadovny do Vranova

Dne 13. června 1921 se konaly poslední volby do obecního zastupitelstva spojených obcí Stupno-Vranov, při nichž získaly strany:

Sociálně demokratická strana ve Vranově	574 hlasů a 15 mandátů
Sociálně demokratická strana ve Stupně	276 hlasů a 7 mandátů
čsl. socialisté	240 hlasů a 6 mandátů
strana agrární	60 hlasů a 2 mandáty

Tyto volby způsobily ve spojených obcích Stupno- Vranov doslova převrat, neboť se poprvé dostala do obecní “vlády” těchto obcí strana Vranovských, která ve volbách drtivě zvítězila, což se to projevilo i tím, že starostou obce Stupno-Vranov byl zvolen sociální demokrat Josef Koželuh z Vranova, jeho II. náměstkem byl Josef Ježek, rovněž sociální demokrat z Vranova, a na stupenské voliče zůstalo jen místo I. náměstka starosty (Václav Herajt ze Stupna za sociální demokracii). Rovněž obecní radu ve Stupně ovládli sociální demokraté z Vranova – ze sedmi radních obsadili pět míst. Důsledkem toho byl razantní krok zástupců Vranova, kteří demonstrativně schválili přenesení obecního úřadu, který od roku 1850 fungoval ve Stupně, do Vranova, kde působil k všeobecné rozmrzelosti Stupenských do nařízeného úředního vytvoření správních komisí. Dne 15. srpna 1921 došlo na společném zasedání reprezentantů obou obcí k definitivní rozluce obcí. Po rozluce byly okresním úřadem v obou obcích dosazeny místní správní komise, které měly dovést obce k novým obecním volbám. Tento den lze považovat za oficiální a definitivní ukončení společné správy a samosprávy obcí Stupno a Vranov a vznik nové samostatné obce Vranov.

Složitost vztahů po desetiletí nevyřešených vztahů mezi Stupnem a Vranovem dokresluje nejen “vítězné” přenesení samotného obecního úřadu ze Stupna do Vranova, ale i kniha zápisů z jednání společného obecního zastupitelstva. Úvodní formule prvního zápisu pořízeného po přestěhování obecního úřadu ze Stupna do Vranova zní:

“Protokol sepsaný o schůzi Obecního zastupitelstva obce Stupna-Vranova, konané dne 13. prosince 1919 v hostinci občana Jos. Chotta ve Vranově za přítomnosti podepsaných...”

Pro uspokojení i ostatních hostinských ve Vranově zasedání společného obecního zastupitelstva se konala střídavě po vranovských hostincích, např. několikrát v hostinci Jos. Chotta, ale většinou v hostinci Fr. Razíma ve Vranově nebo v obecní úřadovně ve Vranově.

Osamostatnění Vranova v r. 1921

Rozloučení Vranova od Stupna bylo oznámeno úředním přípisem č. 2787 Okresní správy politické v Rokycanech ze dne 21. ledna 1921:

Dle sdělení Zemské správy politické v Praze ze dne 10. ledna 1921 č. 5A869/7 ai 191, č.z.s.p. 2669 ai 1921 výnosem ze dne 28. prosince 1920 č. 75.258. sdělilo též ministerstvo vnitra, že povolilo jménem vlády na základě zmocnění daného jemu usnesením ministerské rady ze dne 4. června 1920 ve smyslu zákona ze dne 14. dubna 1920 č. 285 sb. z. a n. rozloučení obcí Stupna (politický okres Rokycany) ve dvě místní obce Stupno a Vranov a to

v mezích dosavadních jejich katastrů.”³² K tomu oznamoval přípis Okresní správy politické v Rokycanech ze dne 23. července 1921 č. 39211 dodatečně:

“*Obecnímu úřadu ve Stupně.*

Dodatkem ke zdejšímu výnosu ze dne 21. ledna 1921 (...) ustanovuje se po docílené dohodě s Okresní správní komisí v Rokycanech dosazení těchto správních komisí pro obě nově utvořené obce, a sice takto:

Správní komise obecní ve Stupně:

1. Předseda: Josef Mertl

2. Členové: Josef Kalaš, V. Herajt a Jos. Šístek za stranu soc. dem.

3. Fr. Mertl za stranu čsl. republikánskou

4. V. Jeníček a Fr. Čermák za stranu čsl. socialistickou.

II. Správní komise obce Vranova:

1. Předseda: Jan Razím

2. Členové: Fr. Razím, Jan Rais, Ant. Záruba za stranu soc. dem., V. Hyrmer a Josef Linc.

Těmto správním komisím prozatím správa obcí se předává až do provedení voleb obecních, jež současně budou rozepsány za účelem zvolení nových obecních zastupitelstev v rozloučených obcích. O tom dojdou další pokyny obcím zúčastněným bezprostředně následující.

Ku předání úřadu předsedům dotyčných dalších správních komisí stanoví se den 15. července 1921 o 4. hodině odpoledne. Jest tam tudíž ihned nutná opatření učiniti. Jak předsedové, tak i členové dotyčných tímto jmenovaných správních komisí dostávají doručeny příslušné, je legitimující dekrety.

Místodržitelství rada Stříbrný, v.r.”³³

Dne 7. července 1921 se konala poslední společná schůze obecního zastupitelstva Stupno-Vranov, současně končí i společné zápisy z jednání obecního zastupitelstva a rady. V důsledku schválení rozluky Vranova od Stupna převzala dnem 25. července 1921 o 4. hodině odpoledne správu obce Vranova místní správní komise. Její činnost skončila dnem 15. srpna 1923, kdy po řádných obecních volbách a po zvolení prvního obecního zastupitelstva ve Vranově skončila její činnost a správa byla převedena volené obecní samosprávné orgány. Dne 15. srpna pak byla svolána společná schůze místních správních komisí Vranova a Stupna, na níž bylo předběžně dohodnuto rozdělení kancelářského majetku.

Celková výměra této značně lidnaté dělnické obce však byla malá a činila v r. 1924 233 hektarů, 79 arů a 32 m².

Dle sčítání lidu z r. 1921 žilo v nově ustavené obci Vranově ve 107 domech 980 obyvatel, z toho 908 Čechů a 71 Němců a 1 Rus, 484 obyv. vyznání katolického, 473 bez vyznání atd. Pokles obyvatel byl zaznamenán v důsledku skončení výroby v rozsáhlých sklárnách firmy Johan David Starck a omezení výroby v ostatních místních průmyslových závodech. Začátkem roku 1921 sice zahájila výrobu nová šternberská sklárna v Břasích, ale v rozsahu mnohem menším, než sklárna J. D. Starcka.

Zajímavé bylo dle ukazatelů sčítání lidu i **sociální složení obyvatelstva** Vranova. V obci byl jeden statkář (Schwarz), 8 menších zemědělců, 7 obchodníků, 6 hostinských, 5 kramářů???, 4 řezníci, 2 pekaři, 3 krejčí, 1 klempíř a zámečník, 5 truhlářů, 1 bednář, 2 pokrývači, 1 malíř, 1 cukrář, 1 cihlář, 2 trafikanti, 36 sklářů, 23 horníků, 140 dělníků, 8 železničních zřízenců, 14 úředníků, 3 dozorců, 3 učitelé, 1 učitelka, 2 četníci (Četnická stanice Břasy), 1 strážník, 32 pensistů, 5 výměnkářů, 2 porodní asistentky a 3 kolovrátkáři.

Krach prvních řádných voleb v r. 1922

Po vyhlášení samostatnosti ČSR byl schválen zákon č. 75 ze dne 31. ledna 1919 o

32 Citováno dle dochovaného opisu v kronice obce Vranova, str. 106-107, SOKA Rokycany

33 Citováno dle obecní kroniky Vranova, str. 107-108

volebním řádu v obcích Republiky československé ³⁴ , kterým bylo ustanoveno, že v obcích	
do 200 obyvatel se volilo	9 členů
do 500 obyvatel	12
do 1000 obyvatel	15
do 1500 obyvatel	18
do 2000 obyvatel	24
do 5000	30
do 20 000	36
do 50 000	42
do 100 000	48
přes 100 000	60

Ve Vranově bylo vzhledem k počtu obyvatel dle tohoto zákona voleno 15 členů do obecního zastupitelstva a 5 členů rady.

Volby a působení starostů a členů rady v obci můžeme vzhledem k velkým mezerám v dochovaných písemnostech sledovat teprve od roku 1903 do roku 1945.

Vstup Vranova mezi samostatné obce však byl neslavný. Dne 23. července 1922 se konaly první řádné volby do obecního zastupitelstva, které proběhly hladce. Platných hlasů bylo 529, z nichž dostaly jednotlivé strany:

Čsl. strana sociálně-demokratická získala	226 hlasů	7 mandátů
strana živnostníků:	57 hlasů	1 mandát
strana dělnická ³⁵	246 hlasů	7 mandátů

Do patnáctičlenného obecního zastupitelstva byli zvoleni:

Starosta: Jan Razím, dělník

Náměstek starosty: Jaroslav Braun, kovář

členové rady: Josef Ježek, rolník, Josef Rýdl, balič sklad, Josef Nový, řezník

Členové obecního zastupitelstva: František Šimice, statkář, Bohumil Štěrba strojník, Josef Jan, kovář, Josef Bláha, dozorce, Václav Vajner, dělník, Ferdinand Hornof, krejčí, Václav Šístek (mistr hrnčířský), hostinský, Antonín Procháska, strojník, Josef Kučera, mistr hrnčířský a Josef Koželuh, pensista.,

Proti volbě starosty Jana Razíma však ostře protestovali sociální demokraté, čímž zmařili výsledky prvních obecních voleb. Vzhledem k tomu, že se na dalších krocích strany nedohodly, byly volby anulovány a okresním úřadem **byla jmenována správní komise**, do jejíhož čela byl ve funkci předsedy dosazen Jan Razím a jejími členy Václav Hyrman, truhlář, a dělníci Antonín Záruba, Josef Linc a Jan Rais.

Nakonec vše skončilo smírem. Po vyřízení protestu proti volbě starosty z 22. července 1922 byla stanovená **nová volba starosty a obecní rady na den 21. srpna 1923**, která dopadla tak, jako při prvních řádných volbách.³⁶

Konečně 28. srpna 1923 se konala první řádná schůze obecního zastupitelstva za přítomnosti 11 členů vč. starosty Jana Razíma, který přivítav přítomné "...zdůrazňuje význam této první schůze, kdy po více jak 60 letech schází se první řádně volené zastupitelstvo obce Vranova, by samostatně obec spravovalo a ji dle možnosti zvelebilo."³⁷

Na této schůzi byl orgánům obecní samosprávy předán obecní inventář a pokladna. Z úředních spisů převzal nový starosta:

34 Zákon č. 75 ze dne 31. ledna 1919 o volebním řádu v obcích Republiky československé, Sbíрка zákonů státu Československého z 18. února 1919

35 Citováno dle kroniky Vranova. Nelze přesně určit, co to bylo za "stranu dělnickou", která v obci zvítězila.

36 Kronika obce Vranova I, str. 110-114, MNV Vranov, SOKA Rokycany

37 Kniha zápisů ze schůzí obecního zastupitelstva, inv. č. 2, AO Vranov

1 podací deník, 1 hlavní knihu, 1 pokladní deník, 2 knihy zápisů ze schůzí, jednu knihu zápisů finanční komise, 1 knihu chudinské komise, 1 knihu příslušníků obce. 1 knihu převedených příslušníků do jiných obcí, 1 knihu cizinců, 1 občanskou matriku, 12 knihu trestní, 1 knihu zeměbranců, seznam domovských listů vydaných, seznam domovských listů u obecního úřadu uložených, 1 úmrtní knihu a 1 pokladní deník chudinského ústavu. Knihy nové: 1 inventář pozemků a veřejného statku, 1 inventář obecního jmění, pokladní deník, knihu hlavní, likvidační strazzu, dále 104 vázaných a 70 knih nevázaných, patřících do obecní knihovny.

Nová obecní správa rovněž převzala jeden kompletní (obecní) buben, 2 okrouhlá razítka, jedno razítko obdélníkové presenční, jedno obdélníkové razítko s textem "Rokycany", jedno elastické pravítko, 1 vysušovačko, **jednu svěřací kazajku a poboční zbraně (šavle).**

Ve druhé schůzi 4. září 1923, pojaté jako slavnostní, která byla uspořádána v hostinci Rud. Šaška v 7 hodin večer, byly zvoleny i obecní komise finanční, chudinská, osvětová a hospodářská a zvolen i pokladník obce. Bylo rovněž odhlasováno, že se schůze obecního zastupitelstva se budou konat střídavě v hostincích Fr. Razíma, Václava Šístka a Anny Chottové.

Období 1924-1938

V roce 1924 uvádí Okresní hejtmanství v Rokycanech ve svém úřední listě Vranov jako samostatnou obec s obecním zastupitelstvem ve složení:

Jan Razím, starosta

Jaroslav Braun, náměstek

radními byly zvoleni: Josef Ježek, Josef Rýdl a Josef Nový

dále členy zastupitelstva byli: František Šimice, Bohumil Štěrba, Josef Jan, Josef Bláha, Václav Vajner, Ferdinand Hornof, Josef Kučera, Antonín Procházka, Václav Šístek a Antonín Havel.

Schválení osamostatnění obce nezastihlo Vranovské nepřipravené, neboť neoficiální správu obce, byť silně omezenou a okleštěnou, začali postupně budovat již od ustavení místního zastupitelstva v r. 1903. Přesto však bylo třeba jako každá jiná obec fungovat dle zákona ustavením a zřízením dalších obecních zařízení, jejichž výdaje byly hrazeny z rozpočtu obce. V r. 1923 byl přijat první obecní strážník, od r. 1924 byla schválena služba ponocného. Po vzoru jiných obcí bylo nutné zřídit v obci i dobrovolný hasičský sbor a obstarat příslušné hasičské náčiní (1923). Téhož roku se usneslo obecní zastupitelstvo "světlem elektrickým osadit část obce na tzv. Křemeláku". Desetiletí trvající spor se stupenskou obcí měl být ukončen v r. 1923 převzetím nástěnných hodin z obecní úřadovny ve Stupně, jež při dělení majetku připadly Vranovu.

Na schůzi OZ, konané dne **29. 12. 1923 bylo usneseno založit v obci kroniku a schválena letopisecká komise a první obecní kronikář Fr. Wunsch, řídící učitel obecné školy ve Vranově.**

Na schůzi obecní rady, konané dne 12. 1. 1924 byl projednán první rozpočet obce za rok 1923 s příjmy, které činily 63.493 Kč 41 hal. a s výdaji v částce 58.550 Kč 96 hal a s příjmy 3010 Kč 89 hal. chudinského fondu. Rada rovněž přijala na vědomí oznámení Okresní správy politické v Rokycanech o tom, že byla zamítnuta žádost osady Břas o sloučení s Vranovem. V r. 1924 jednalo zastupitelstvo i o zavedení telefonu v obci, ale tato záležitost, která se týkala všech okolních obcí, se táhla několik let, než k tomu došlo. V r. 1924 byl rovněž schválen návrh na vybudování pomníku padlým v první světové válce z obce a to v místě, "kde dříve kříž stál". Jeho zhotovení bylo zadáno kamenosochaři Havířovi z Radnic, která 8. srpna 1927 předložil obecnímu zastupitelstvu návrh v maketě, který byl schválen a rovněž byly schváleny náklady na pomník v částce 8400 Kč. Konečně bylo usneseno, aby se obecní zastupitelstvo dalo vyfotografovat (viz fotografie v textu).

V r. 1925 jednalo obecní zastupitelstvo o postavení spolkového domu a knihovny, a společně s okolními obcemi Bezděkov, Přívětice, Skomelno, Újezd u sv. Kříže a Liblína žádal

Vranov o zřízení zastávky a výhybky v obci Vranov na lokální trati Chrást-Radnice. Téhož roku byly zavedeny úřední hodiny Okresního soudu Rokycany v Radnicích, přičemž každá obec byla povinna zaplatit za to poplatek – Vranov platil za tuto službu ročně 120 Kč. Dne 7. listopadu 1925 schválila rada odměny starostovi a členům obecního zastupitelstva:

Starosta pobíral ročně	1500 Kč
Členové obecního zastupitelstva	400
Obecní pokladník	700
Odměna za práce písařské	120
Plat strážníka (vč. vybavení)	2725
Plat ponocného	1372 s tím, že služba ponocného byla omezena na 8 měsíců v roce (službu nekonal od listopadu do února).

Z jednání obecního zastupitelstva, konaného 20. srpna 1925 vzešlo toto zajímavé prohlášení:

“Obecní zastupitelstvo ve Vranově ve své dnešní schůzi protestuje co nejrozhodněji oproti zasahování Říma do našich záležitostí. Protest papežského nuncia Marmaggiho proti letošní oslavě Mistra Jana Husa a provokativní odjezd jeho odsuzujeme jako urážku kostnického mučedníka, jako potupu presidenta Masaryka, státu a celého národa. Tento poslední útok Říma nechť stane se pobídkou pro urychlení rozluky církve od státu, což jest nezbytně zapotřebí, má-li náš národ se zváti opravdu svobodným.”³⁸

V roce 1926 jednala obec o postavení chudobince v místě zvaném “Zobárna”; neutěšené poměry s úředním domem chtěla obec vyřešit tak, že by upravila pro potřeby obecní kanceláře 2 místnosti, uvolněné v poštovním úřadě v domě čp. 52 a jednu místnost pro obecní knihovnu, která se dosud nacházela v obecné škole. Obecní zastupitelstvo se rovněž rozhodlo podat návrh na změnu názvu poštovního úřadu Břasy na “Poštovní úřad Vranov-Břasy”, neboť dům čp. 52, ve kterém sídlila od r. 1863 pošta, byl majetkem obce. V témže roce byla schválena komise zdravotní a zřízena tzv. místní pomocná komise pro živelní pohromy.

Rok 1927

Zajímavá situace nastala i ve vztazích katolické fary ve Stupně a okolních k ní přiřazených obcí. V roce 1926 byly provedeny opravy kostela a fary stupenské v částce 2179 Kč a 01 hal. Tato částka byla na příkaz Okresní správy politické v Rokycanech rozdělena podle počtu katolíků žijících v přiřazených obcích, přičemž na katolíky ve Vranově připadla částka 263 Kč a 66 hal., kterou měli uhradit dobrovolnou sbírkou jen příslušníci katolické církve. Jenže někteří z nich tuto “dobrovolnou” sbírku odmítli zaplatit, proto bylo uloženo starostovi, “aby sestavil rozpočet, dle kterého by jednotlivci (katolíci) povinni byli k účelu tomu přispěti.”³⁹

Dne 16. října 1927 se konaly volby do obecního zastupitelstva, při kterých bylo odevzdáno 602 platných hlasů, z nichž získaly:

Čsl. soc. dem. strana	355 hlasů	9 mandátů
Nepolitické sdružení domkářů	92	2 mandáty
Strana Schwarzova	56	1 mandát
Živnostensko-obchodnická středostavovská	46	1 mandát
Národní demokracie	22	1 mandát
KSČ	31	1 mandát

Do patnáctičlenného obecního zastupitelstva byli zvoleni:

Starostou byl zvolen Jaroslav Braun za stranu sociálně demokratickou

náměstkem starosty Josef Rýdl za stranu sociálně demokratickou

Radní: Josef Ježek za Sdružení domkářů, Josef Bílek za Národní demokracii, Rudolf Rais za stranu sociálně demokratickou.

Členové obecního zastupitelstva:

38 Kniha zápisů ze schůzí ObZ č. inv. 3, AO Vranov

39 Kniha zápisů ze schůzí ObZ 21.4.1927, AO Vranov

Za sociální demokracii: Jan Procháska, Antonín Procháska, Viktor Šála, Josef Vítek, Karel Soukup, Aolis Kuncel

Richard Schwarz za "Schwarzovu stranu"

Josef Nový za živnostenskou stranu

Jan Razím za Sdružení domkářů a malorolníků

Alois Aubrecht za KSČ

Odstupující starosta Jan Razím předal svému nástupci mj. "staré kancelářské knihy" jak byly uvedeny v předchozích volbách bez podstatných změn. Zajímavý je další převzatý inventář a to:

Obraz presidenta Masaryka, 2 obrazy Masarykovy rodiny, obraz prvního obecního zastupitelstva z r. 1924, obraz hasičského sboru při jeho založení, nástěnná mapa politického a školního okresu Rokycany a stolní elektrická lampa. Zároveň nový starosta převzal od osvětové komise i pamětní knihu obce, protokolní knihu hospodářské komise a protokolní knihu letopisecké komise. Rovněž převzal i pro každou obec nezbytný "kompletní" obecní buben pro obecního strážníka, kterým po vyubnování vyhlašoval důležitá rozhodnutí obce a politických úřadů vč. vyhlášení mobilizace, dále 2 okrouhlá razítka, jedno obdélníkové (presentační) razítko, svěrací kazajku, 1 šavli, asi 30 metrů konopného provazu (neznámý účel) a desinfekční formalinovou lampu.

Na zasedání OZ, konaném dne 6.11.1927 byly provedeny volby komise finanční, složené ze 3 členů OZ a 4 občanů, 3členné komise osvětové, 5členné komise chudinské, 6členné společné komise stavební a hospodářské, 4členné komise zdravotní, 4členné komise letopisecké a rovněž zvoleni i členové komise pro živelní pohromy.

K návrhu na připojení osady Břasy k Vranovu se vrátilo obecní zastupitelstvo ještě 6. října 1928, které souhlasilo i s úhradou nákladů spojených s přepracováním katastrální mapy; na následující schůzi se vyslovilo, aby se obec po připojení Břas přejmenovala na "Vranov-Břasy". O této záležitosti jednal 18. října 1931 starosta Vranova u Zemského úřadu v Praze s neznámým výsledkem.

V r. 1930 (1.3.) bylo navrženo založit k 80. narozeninám presidenta T. G. Masaryka "Masarykovu nadaci" v obnosu 5000 Kč k podpoře chudých studentů z Vranova. V důsledku velké nezaměstnanosti v obci byla na základě rozhodnutí Okresního hejtmanství v Rokycanech zavedena ve Vranově státní stravovací akce pro nezaměstnané a zaslán první obnos v částce 800 Kč v pětikorunových poukázkách. V obci byla rovněž provedena sbírka pro nezaměstnané, které vynesla 485 Kč.

Dne 2. prosince 1930 bylo provedeno **sčítání lidu** v obci s těmito výsledky:

Počet obyvatel:	1030
Počet domů	107 s 299 byty
Počet domů neobydlených:	3

Rovněž byl proveden soupis ovocných stromů, které byly velmi citelně postiženy při neobvykle zimě 1928/1929. V obci převažovala švestka (905 starých a 145 nově vysazených), jabloň (814 + 190 nově vysazených), a hrušeň (537 + 14 nově vysazených). Nejméně bylo v obci stromů moruše (1), merunek (5), vlašských ořechů (26) a slív (27 + 1).

Volby v r. 1931

Dne 27. září 1931 se konaly obecní volby, při nichž byli zvoleni:

Starostou Jan Braun 17 hlasy

Náměstkem starosty Jos. Rýdl 17 hlasy

Členy rady Antonín Záruba, Václav Ježek, Richard Schwarz a Alois Aubrecht.

Dne 20. 11. 1934 zemřel starosta Jaroslav Braun⁴⁰, po němž krátce převzal jeho funkci jeho náměstek Václav Ježek, ale při nových volbách byl starostou zvolen Jan Procháska, který do funkce nastoupil 4. dubna 1935.

Obecní volby v roce 1938

Obecní volby, které se měly konat v roce 1937 byly odloženy na rok 1938. Původně se měly konat 12. června, ale po dohodě politických stran se konaly již 31. května.

Starostou byl zvolen Jan Procháska, náměstkem starosty Fr. Beneš.

Radními byli zvoleni: Alois Kuncl, Richard Schwarz, Václav Ježek a Karel Zoubek.

Členy zastupitelstva byli zvoleni: Pacht František, Hyrman Richard, Matěj Král, Hyrman Václav, Jan Nový, František Razím, František Procháska, Jar. Šafránek, Jos. Linc (Linc), Fr. Bitner, Václav Šmolík a Vojtěch Kočka. Protože KSC nekandidovala a v předešlém zastupitelstvu měla 3 členy zastupitelstva, byly jejich kandidátky rozděleny po jedné mezi sociální demokraty, české národní socialisty a živnostníky. Zvoleni byli rovněž předsedové a členové komise finanční, hospodářské, stavební, chudinské, zdravotní, letopisecké a osvětové.

V důsledku okupace pohraničí a vzrůstu přistěhovalců ze zabraného území se rozšířila i agenda zastupitelstva, rady i komisí. Na svém jednání dne 3.3.1939 se zastupitelstvo zabývalo i návrhem na odstranění obrazu býv. presidenta Ed. Beneše z úřední místnosti obecního úřadu, který však hlasy 10:7 byl zamítnut.

Vranov v době okupace

Na schůzi obecního zastupitelstva dne 31. 5. 1939 došlo k volbě starosty a jeho náměstka. Volba byla provedena tajným hlasováním lístky. Starostou byl 15 hlasy zvolen Václav Ježek a 16 hlasy náměstkem Josef Linc. Předchozí starosta Jan Procháska a náměstek Fr. Beneš slíbili novému vedení pomoc. Schválena byla rovněž obecní rada ve složení Fr. Ježek, Josef Linc, Fr. Beneš, Jan Procháska, Alois Kunc a Karel Zoubek. Ve složení členů obecního zastupitelstva nedošlo k žádným změnám. Vzhledem k tomu, že na jednáních zastupitelstva nebyli všichni členové přítomni, nelze s jistotou přesně rekonstruovat jeho složení. Lze však předpokládat, že zastupitelstvo bylo takové, jaké vzešlo z voleb v roce 1938.

V roce 1940 vedl správu obce starosta Václav Ježek, stravovací agendu vedl Adolf Smeták a funkci obecního zřízence (tajemníka) a zapisovatele úředních zápisů zastával Alois Aubrecht, pokladníkem byl František Razím.

Činnost obecního úřadu a jeho orgánů se v době okupace omezila čistě na řešení místních záležitostí (sestavování a schvalování rozpočtu obce a školy, udělování domovského práva, zajišťování místních potřeb občanů – osvětlení, voda, kanalisace, doprava, údržba komunikací atd.). Zápisy z jednání jsou poměrně stručné (až nezázivné).

Poslední zápis ze schůze obecního zastupitelstva z doby okupace pochází ze 14. března 1945. Pak následuje pamětní zápis tohoto znění:

“5. květen

České obyvatelstvo Č.S.R. setřásává německé jho poroby, nastává revoluce celého národa, do které se zapojuje i zdejší obec. O těchto událostech vizte zvláštní pojednání. V sokolovně představují se a jsou schváleni následující občané do národního výboru: Procháska Jan, Aubrecht Alois, Kraml Adolf, Prokop Jan, Nolč Václav, Ježek Václav, Klimeš František.”⁴¹ Na následující stránce pak pokračuje první zápis ze schůze národního výboru, konané dne 10. května 1945. Do programu jednání byl zařazen mj. i návrh na připojení osady Břasy k Vranovu.

40 Dcera Josefa Brauna byla manželkou člena ND a sochaře Emanuela Famíry. Z této známosti se zrodila myšlenka postavit monumentální pomník nezaměstnaným havířům v Břasích, který byl slavnostně odhalen v roce 1933.

41 Kniha zápisů ze schůzí MNV 5.5.1945.

Oběti fašistické okupace z Vranova

- 1) Alois Aubrecht, poprvé zatčen koncem roku 1940 a po krátkém věznění a výslechu propuštěn. Druhé zatčení, které následovalo, se mu stalo osudným. Za ilegální činnost byl zatčen a odvezen do Terezína, pak do Drážďan, Bauzenu, Straubingu a naposled do Berlína, kde byl odsouzen k trestu smrti a 6. září 1943 popraven (podle jiného pramene popraven 8.9.1943)
- 2) Gruber Petr, nar. 18.5.1921, byl ubyt k smrti v koncentračním táboře Gross Rosenu
- 3) Gruber Jiří, zatčen 12.6.1944 za útěk z totálního nasazení, zahynul neznámo kde
- 4) Františka Popperová a
- 5) Kamila Popperová zatčeny z rasových důvodů a zahynuly v koncentračních táborech – neznámo kde
- 6) Reindl Josef, zatčen z rasových důvodů, není známo, kde zahynul, proto byl prohlášen za mrtva
- 7) Sedláčková Růžena, nar. 23.9.1889 po zatčení vězněna v Praze na Pankráci, kde byla odsouzena k trestu smrti a popravena
- 8) Seidl František, nar. 26.8.1894, zatčen gestapem za protifašistický odboj, zemřel na pochodu smrti 2.1.1945
- 9) Seidl Václav, nar. 17.11.1889, zatčen gestapem za protifašistický odboj a zahynul na pochodu smrti 14.1.1945
- 10) Schwarz Richard, nar. 1.9.1879
- 11) a Schwarzová Eliška, nar. 16.2.1887 – zatčení z rasových důvodů, zahynuli neznámo kde
- 12) Jiří Potůček-Tollar, parašutista, radista Silver A, účastník atentátu na protektora R. Heydricha, zastřelen na útěku před pronásledováním v Trnové u Pardubic 2.7.1942.

Stručně z historie obce

Odbočka České západní dráhy z Prahy přes Plzeň do Brodu nad lesy byla z Chrástu do Stupna vybudována v r. 1863-64 a v r. 1893 prodloužena do Radnic.

Poštovní úřad pro Stupno, Vranov a kolonii Břasy byl zřízen v Břasích v r. 1863 (o rok později v sousedních Radnicích). Poštovní styk z Rokycan obstarával zpočátku pěší posel dvakrát týdně, od r. 1864 pak dvakrát denně jízdní poštou z Rokycan do Břas a dále do Radnic.

V r. 1866 byla ve Vranově zřízena **soukromá škola německá**, jako jediná toho druhu v celém okrese pro děti německé firmy Johann David Starck, provozující v místě a okolí řadu průmyslových závodů. Teprve v r. 1883 byla v místě zřízena česká třída zpočátku jako expositura školy ve Stupně, která byla v r. 1900 osamostatněna.

Německé politické strany

V roce 1928 při volbách do zemského zastupitelstva vstoupily do politického spektra ve Vranově svými kandidátkami i tři **německé politické strany** a to “Deutschen Arbeits-und Wirtschaftsgemeinschaft”, která získala 4 hlasy, “Deutsche socialdemokratische Arbeits partei” získala 1 hlas a “Deutsche christlich-soziale Volkspartei” rovněž 1 hlas. Tuto skutečnost uvádím proto, že Vranov byl jedinou obcí v okrese rokycanském, kde byla zastoupena německá menšina (podle sčítání lidu ze 6.12.1930 tu žilo v 107 obydlích domech a 290 bytech 1030 osob, z toho 73 německé národnosti, 483 katolíků, 474 bez víry aj.).⁴²

Návrh na přejmenování Vranova na “Vranov-Břasy”

Tendence po připojení průmyslové osady Břasy k Vranovu se objevily ještě před osamostatněním Vranova od Stupna. Po rozluce Vranova tyto iniciativy, vycházející

⁴² Místopisný slovník Československé republiky uvádí 980 obyvatel a 111 domů, kronika obce 1030 obyv. a 110 domů, z toho 3 domy neobydlené.

především ze strany břaských občanů, zesílily natolik, že se obecní zastupitelstvo Vranova i za přítomnosti představitelů Břas několikrát jednalo o připojení Břas k Vranovu. Tak tomu bylo např. na schůzi obecního zastupitelstva konané dne 6. října 1928. Z jednání zastupitelstva vzešel s tím souhlas a obec Vranov se zavázala, že uhradí i náklady na opravu katastrální mapy. Na schůzi zastupitelstva **11. října 1928 bylo usneseno, aby název obce zněl “Vranov-Břasy”**. Tato záležitost však zůstávala otevřená patrně proto, že sloučení Břas s Vranovem naráželo na nesouhlas obce Kříše, k níž patřily, nebo na námitky okresního výboru a okresního hejtmanství. O sloučení Břas se jednalo ještě na schůzi obecního zastupitelstva, konané 29.1.1941, kdy obecním zastupitelstvem byl opět vysloven souhlas. Přes příznivý postoj obyvatel Břas, kteří se doslova dívali do oken Vranovským, ke sjednocení těchto obcí nedošlo a muselo se čekat dalších dvacet let, než se naplnily v poněkud jiné podobě všechny snahy o sloučení obcí v této hospodářsky i demograficky zajímavé aglomeraci.

Spolky a organizace působící v obci

Ve Vranově působila řada vlasteneckých zejména čtenářských zábavních spolků a odborových a politických organizací, mezi něž patřily:

Hasičsko-tělocvičná jednota Sokol, zal. 29.3.1873

Vzájemně výpomocný spolek ve Vranově, zal. 29. června 1885 (vzájemná pomoc členů v nemoci a pohřbu)

Dělnický vzdělávací spolek “Svornost”, zal. 1893

Spolek “Svépomoc”, zal. r. 1902, (zanikl v r. 1919)

Dělnická tělocvičná jednota Vranově, zal. v r. 1902

Družstvo pro vedení a zužitkování síly elektrické ve Vranově, zal. v roce 1914

Politická organizace sociálně demokratická ve Vranově při spolku “Svornost, která se v r. 1907 od tohoto spolku odloučila a osamostatnila

Politická organizace Československých socialistů, založena v r. 1919

Organizace úředníků a dozorců zaměstnaných při hornictví, zal. v roce 1919

Zpěvácký spolek “Máj”, zal. v r. 1919

Sbor dobrovolných hasičů, zal. v r. 1924

Sportovní klub ve Vranově, zal. v r. 1924

Obyvatelstvo

Sociální poměry obyvatelstva Vranova a okolí v 19. a 20. století

Jednou ze 111 obcí okresu Rokycany, zřízených v roce 1850 byla obec Horní Stupno, k níž náležela i katastrální obec Vranov a osada Dolní Stupno.

Stav obyvatel Vranova ukazuje tabulka:

Rok	Počet obyvatel	Počet domů
1843	237	28
1850	282	-
1869	1040	71
1880	1386	88
1890	1535	104
1900	1445	103
1910	1176	108
1921	980	111
1930	1030	110

Obec Vranov je typickým příkladem velkého vlivu, který měl rozvoj průmyslu a těžby uhlí v této oblasti Břaska. V polovině 19. století se v břaské uhelné pánvi – nejmenší v Čechách – začalo ve velkém s povrchovou těžbou uhlí o vysoké výhřevnosti a současně s tím s využitím místních přírodních zdrojů se začala rozvíjet i další průmyslová odvětví, jako například průmysl chemický (výroba kyseliny sírové), sklářský (výroba tabulového skla) i drobný

průmysl železářský. Dominantním však byla těžba uhlí, která kulminovala v 90. letech. S rozvojem průmyslu vzrůstal i počet obyvatel nejen Vranova, ale i všech okolních oblastí včetně Radnic. S postupným uzavíráním dolů a poklesem těžby však dochází i k poklesu počtu obyvatel v celé této průmyslové aglomeraci. Zatímco v r. 1868, kdy těžba uhlí nabírala vysoké obrátky, žádali břasští “velkopřumyslníci” zemský výbor v Praze o povýšení osady Břas, která byla součástí Vranova a Kříš, na město, v roce 1910 pokles počet obyvatel Vranova v porovnání s rokem 1890 téměř o čtvrtinu a v roce 1921 již o třetinu.

Na počtu obyvatel byl rovněž postaven i zákon č. 7 ze dne 16. dubna 1864 o obecním zřízení a řád volební v obcích, dle kterého se volilo podle počtu trvalé bydlících a sice:

Obyvatelstvo obce a celého okolí bylo z valné části zaměstnáno v tamních dolech a průmyslových závodech, což bylo značně zranitelné zejména v časech hospodářských krizí, snižování těžby uhlí a krachu průmyslových závodů. Tyto nepříznivé hospodářské vlivy se projevíly několikrát, např. v letech 1872-1875, kdy zkrachovaly snahy velkého pruského podnikatele B. H. Strousberga na Zbizožsku, na počátku 20. století při velké hospodářské krizi nebo v letech 1929-1933 za světové hospodářské krize, kdy řada průmyslových závodů na Radnicku zkrachovala.

Počátky průmyslu se v této oblasti datují do poloviny 19. století, kdy se ve velkém začalo s povrchovou těžbou uhlí a kdy se v návaznosti na tuto těžbu zakládala řada dalších průmyslových závodů. Jen namátkou lze uvést, že v r. 1877 v Břasích a okolí působily např. šternberská sklárna (v Radnicích), Hořovicko-solingská horní společnost v Břasích, doly v Kamenci, náležející hraběti Auerspergovi (těžba kamence), doly hraběte Vrbny, hutě knížete Fürstenberka v Břasích, doly a chemické dílny firmy J. D. Starck v Břasích, Maxmiliánské doly ve Vranovicích, výroba kyseliny sírové J.D.Starck v Břasích atd.

Současně s rozvojem průmyslu se zvyšoval i počet dělníků a protože pracovní podmínky byly v té době velmi těžké, projevovala se v celé oblasti značná sociální nespokojenost. K jednomu z prvních vystoupení horníků v Čechách došlo v blízkosti Břas u Vejvanova roku 1854, kdy v Pistoriusových dolech vyhlásili havíři dvoudenní stávkou, která byla velmi krutě potlačena – 14 havířů bylo u okresního soudu v Rokycanech na základě tzv. “Prügelpatentu” (zv. Výpraskový patent”) z roku 1804, odsouzeno k fyzickým trestům od dvanácti do dvaadvaceti ran holí a metlou.

Již na začátku 70. let začínají působit také první dělnické čtenářské a vzdělávací spolky, později pak i spolky politické. Téměř ve všech obcích Břaska byly založeny sociálně demokratické spolky a na poč. 20. století i sociálně demokratické organizace.

K značným sociálním nepokojům na Břasku docházelo i v době světové hospodářské krize v letech 1929-1933. Krize přinesla této oblasti velký úpadek průmyslu i životní úroveň obyvatelstva a značnou nezaměstnanost. Vyvrcholení nezaměstnanosti v r. 1933 bylo na Břasku dokumentováno mohutným sochařským dílem umělce Emanuela Famíry, které bylo vytvořeno v letech 1931-1933.

Strádání obyvatelům přinášely nejen hospodářské krize, ale i války. Ač obec Vranov byla značně průmyslová a dělnictvo a zejména horníci byli v době první světové války od mobilizace zčásti ušetřeni, zahynulo na frontách této války 26 mobilizovaných vojáků z Vranova. Pomník padlým byl odhalen v říjnu r. 1927 na prostranství zvaném “Vohánka”, k němuž přiléhá i pomník obětem fašistické okupace. V době fašistické okupace bylo popraveno, umučeno nebo zastřeleno z Vranova 8 občanů, mezi nimi i parašutista Jiří Potůček-Tollar, radista desantu A ze skupiny parašutistů připravujících atentát na říšského protektora R. Heydricha, Fr. Potůček - Tollar byl zastřelen na útěku v Trnové u Pardubic. V roce 1946 mu byla za široké účasti občanů z místa okolí odhalena pamětní deska (viz fond MNV Vranov).

Postavení pomníku havířům v Břasích 1931-1933

Nejmladší obec na Rokycansku za první republiky stala díky správě obce a sochaři Emanuelu Famírovi známa po celé republice sousoším čtyř havířů v živé velikosti z pálené hlíny, které ve své době bylo snad největším sochařským dílem tohoto druhu v celé Evropě, jehož realizace trvala téměř tři roky.

Na schůzi ObZ, konané 12.7.1931, padl poprvé návrh na postavení pomníku havířům Břaska, znázorňující „utrpení horníků“, jehož autorem byl člen ND, sochař Emanuel Famíra, který se zavázal, že veškeré práce vykoná zdarma. Pomník, skládající se ze 85 keramických kusů z hlíny, měl být rovněž zdarma vypálen v pecích místní keramické továrny, jejímž majitelem byl Antonín Kadlec, rovněž zdarma. Obširnou zprávu o postavení tohoto pomníku podal osobně Emanuel Famíra na zasedání obecního zastupitelstva, konaném dne 11. srpna 1932. Starosta mj. řekl:

“Momentálně tento pomník technicky realizovaný z bronzu vyžadoval by nákladu půl miliónu korun. Pan Famíra realizoval pomník tak, aby svršek nestál obec ani halíř nákladu, takže svršek má obec úplně zdarma. Rozpočet na spodek od Kreisingera nebyl ještě odevzdán.; obecní zastupitelstvo nedovolí, aby umělci za jeho oběť obcí přinesenou vznikly další výlohy s postavením spodku. Do příštích prázdnin postará se zastupitelstvo, aby spodek byl postaven, což bude úkolem technické komise... Odhalení pomníku státi by se mohlo koncem července 1933. Zmínku činí pak o uložení dokumentárních listin do schránky u pomníku...”

Jednalo se rovněž o vhodném místě, v kterém by byl pomník postaven. Mluvilo se i o místě zvaném “Vohánka” a o místě před starou poštou na křižovatce silnice. Toto místo se zdálo být pro všechny přítomné nejvhodnějším. **Nakonec však bylo rozhodnuto pomník postavit na Křemenáči před domkem firmy J. D. Starck.**

“Pomník bude opatřen na dvou stranách letopočty, na ostatních stranách hornickými pozdravy (Zdař Bůh). Oplocení pomníku bude provedeno zřízením betonové linky, tj. zdí as 50 cm vysoké. Pomezí mezi pomníkem a zahradou firmy bude vysazeno ethuí (tujemi).”⁴³ Podle oznámení starosty na schůzi obecního zastupitelstva 2. února 1933 bylo sousoší havířů v dílně A. Kadlece již vypáleno a navrhl udělit čestné občanství jak E. Famírovi, tak i A. Kadlecovi, které mělo být uděleno při odhalení pomníku. Antonín Kadlec se však nedožil odhalení sousoší, neboť zemřel těsně před slavností.

Sám E. Famíra vypravuje: “V letech 1931 až 1933 jsem ve Vranově-Břasech u Rokycan vymodeloval pomník, který zůstal ve vědomí lidí jako “Pomník havířů”. Zavinila to četná novinová publicita u nás i v zahraničí, která se okolo tohoto díla rozvířila jednak z důvodů politických, jednak proto, že tu šlo o vytvoření největší keramiky světa. Figurální část pomníku byla složena z 85 keramických kusů. Tuto metodu jsem volil proto, že to byla jediná možnost, jak pomník tak velkých rozměrů realizovat zdarma. Sám jsem za tuto práci celých dvou let nepřijal ani haléř a rovněž tak učinili i ostatní, kteří se na realizaci pomníku podíleli. Pomník byl odhalen v létě 1933 proslovem profesora Zdeňka Nejedlého... V roce 1941 se rokycanské gestapo postaralo o zničení tohoto pomníku způsobem tak dokonalým, že po něm nezbyly žádné stopy...”⁴⁴

O obecní kronice

Obecní kronika byla založena v roce 1924 za starosty Jana Razíma, náměstka starosty Jaroslava, Jaroslava Brauna, za radních Josefa Rýdla, Josefa Nového, Josefa Kučery, Josefa Ježka a Josefa Bláhy, a členů obecního zastupitelstva: Fr. Šimice, Bohumila Stěrby, Josefa Jana, Josefa Bláhy, Václava Vajnara, Václava Šístka a Antonína Havla. Obecním kronikářem byl jmenován řídící učitel obecné školy ve Vranově **Ferdinand Wunsch**. Po jeho resignaci byl od 1. června 1925 jmenován kronikářem **Josef Rýdl**, toho času člen obecní rady. Dne 26. ledna 1934 byl kronikářem zvolen řídící učitel vranovské obecné školy **Josef Liška**, od roku

43 Zápisy ze schůzí ObZ 11. srpna 1932, č. inv. 4, AO Vranov

44 Viz plzeňská Pravda z 11. listopadu 1969

1937 pak vedl obecní kroniku kronikář **Josef Ježek**.

Autentické zápisy do obecní kroniky končí 7.2.1940. Na příkaz okupačních úřadů byly v roce 1941 z obcí tzv. Protektorátu obecní kroniky staženy a naštěstí uloženy v Zemském archivu v Praze a v Brně s tím, že měly být zavedeny nové kroniky, které by odrážely požadavky fašistických okupantů. Kroniky byly vráceny obcím po osvobození v r. 1945 a většina kronikářů, z nichž někteří v době okupace zapisovali tajně události v obci, se pustila do kronikářské práce s úkolem dodatečně zaznamenat všechny důležité události, které se odehrály v obci v době okupace. Tam, kde kronikáři vedli své záznamy, jsou kroniky poměrně hodnověrné a bohaté.

Stejný osud měla i kronika obce Vranova, jejíž dodatečné zápisy začínají v roce 1940.

Razítko obecní z r. 1924

Kulaté razítko o průměru 3,5 cm s Textem “OBECNÍ ÚŘAD VE VRANOVĚ, Polit. okr. Rokycany” a uprostřed s nápisem “ŽUPA PLZEŇ Č.S.R.” Za několik let na to byl text “župa Plzeň” přeškrtnut a nahrazen textem “Země Česká”.

Zajímavé místní názvy

- 1) Horní Stupno (od r. 1850 sídlo obce).
- 2) Dolní Stupno – osada. Dne 25.6.1889 schválilo Okresní zastupitelstvo v Rokycanech spojení Horního a Dolního Stupna pod společným názvem “Stupno” a sjednocení popisných čísel (dříve každá osada měla vlastní číslování).
- 3) Břasy – dělnická kolonie, která se poprvé připomíná v r. 1838. V r. 1903 tu žilo v 37 domech 505 obyvatel.
- 4) Bašta - dělnická kolonie (zde je chráněné výchozí ložisko uhlí). V r. 1903 tu žilo v 6 domech 33 obyvatel.
- 5) Bohuslavka nebo na Bohuslavce (cesta na Bohuslavce).
- 6) na Kublovně – část obce Vranova (zpráva z r. 1933).
- 7) Na Novinách nebo Noviny – místní název ve Vranově, kde stál první obecní úřad.
- 8) Křemenáč (občas se chybně uvádí i jako Křemeláč) – vršek ve Vranově, kde se kdysi těžil kámen. Zde byla Vranovskými vyhloubena 12 metrů hluboká studna, kvůli níž byly vedeny četné spory mezi obyvateli Kříš, Stupna a Vranova o placení poplatku za čerpání vody a o její údržbu.
- 9) Na Rozděží – samota o jednom domě a 25 obyvatelích (není však známo, zda po rozdělení připadla Stupnu či Vranovu).
- 10) “Na Vohánce” nebo “Vohánka” – v tomto místě byla studna pro obyvatele Vranova. Na tomto místě stojí pomník padlým v době první světové války.
- 11) “Zobárna” – na tomto místě bylo navrženo v r. 1926 postavit chudobinec.

II. Vývoj a dějiny fondu

Je všeobecně známo, že po zřízení obcí v r. 1850 se téměř všude zpočátku se úřadovalo v obcích zpravidla v domě starosty, kde se ukládala i písemná agenda. Při zvolení nového starosty se mnohdy předávala jen "živá agenda", čímž docházelo ke značným ztrátám písemností, které pro úřad již neměly úřední "cenu". O vyřizování a ukládání písemností Obecního úřadu ve Vranově se nedochovaly žádné zprávy. K základním úředním dokumentům obecního úřadu byl podací protokol, kam se zapisovala došlá a odeslaná korespondence. Dalšími úředními knihami zavedenými zákonem o obcích byly zápisy z jednání obecního výboru (zastupitelstva) a obecní rady a finanční knihy příjmů a vydání.

Dne 16.5.1926 byla otevřena nově zřízena obecní úřadovna a knihovna v domě čp. 52, který kvůli těmto potřebám koupila obec.

Skartace písemností

První pokus o archivní zásah do písemností, uložených v úřadovně MNV Vranov a o záchranu historicky cenných písemností, byl učiněn v r. 1952 prvním okresním archivářem Martinem Švíglerem (zařazeným pod III. referátem ONV). Seznam písemností navržených do sběru a do archivu sice není datován, ale podle dalších skartací, prováděných téhož roku v ostatních obcích lze soudit, že to bylo r. 1952. Podle dochovaného seznamu bylo navrženo do sběru 38 položek (knih, svazků, balíků a krabic), z toho 4 podací deníky z let 1922-1941, 1 pokladní deník, 1 knihu – služby a mzdy 1919-1923 a 1 balík spisů z doby okupace, které mají povahu písemností historicky zajímavých. Ostatní spisy (šatenky, potravinové ústřížky, šatenky, vstupenky ze zábav apod. uvedených v seznamu), lze zařadit jako historicky bezcenné. Pro archiv byly naštěstí vybrány i 3 knihy zápisů ze schůzí obecního zastupitelstva z let 1903-1945. Písemnosti určené pro archiv však byly pro naprostý nedostatek skladovacích prostor. v archivu, ponechány v místě.

Při další skartaci provedené též archivářem 29. července 1954 bylo navrženo do sběru 27 položek, mezi nimi i 2 knihy vydaných domovských listů z let 1921-1945, 1 pokladní deník, 1 svazek zápisů o řízení před obecním trestním senátem z r. 1935. I tyto písemnosti mají archivní povahu. Při téže skartaci byla pro archiv vybrána 1 hlavní kniha obce z roku 1930 a některé stavební věci z let 1941-1945. Rovněž tyto písemnosti vybrané pro archiv byly, jak vyplývá z dochovaného protokolu o skartaci, ponechány v místě. Posléze všechny zbytky písemností historické povahy byly dne 27.1960 tehdejší archivářkou Věrou Čížkovou převzaty a uloženy v depozitáři okresního archivu, umístěného v Děkanském úřadě v Rokycanech, a to společně s některými písemnostmi, vzniklými z činnosti MNV po roce 1945. Při této skartaci bylo vyřazeno do sběru 5 balíků spisů a jedna větší papírová krabice, obsahující drobné účetní doklady, dále statistická hlášení, uhelné listy, vyříděnou korespondenci, dávky z místností, povolování zábav, porážkové listy, dodávky zemědělských produktů z let 1931-1955 apod.

Při skartacích, prováděných v následujících letech v úřadovně Místního národního výboru v Břasích, nebyly již nalezeny další písemnosti vzniklé z činnosti bývalého obecního úřadu kromě jednoho svazku pamětní knihy o vybudování pomníků havířům v Břasích v r. 1933 a několika fotografií, které tvoří samostatnou sbírku.

Při pořádání fondu byly při vnitřní skartaci vyřazeny drobné účetní doklady, prázdné formuláře apod., které nemají historickou cenu.

III. Archivní charakteristika fondu

Historicky cenných písemností, vzniklých z činnosti obecního úřadu ve Vranově v letech 1903-1945, se dochovalo poskrovnu. Zejména z aktového materiálu se nedochovalo téměř nic. Velké mezery jsou rovněž v písemnostech dokumentujících finanční hospodaření obce, neboť chybí téměř souvisle všechny hlavní knihy, pokladní deníky, rozpočty a účetní závěrky obce. Nedochovaly se rovněž žádné registraturní pomůcky, které byly zřejmě jako bezcenné

vyřazeny do sběru při skartačních řízeních v 50. letech 20. stol. Naštěstí se však uceleně dochovaly knihy zápisů ze schůzí místního i obecního zastupitelstva a rady obce Vranova a obecní kronika, založena v roce 1924, do níž se průběžně v zápisech pokračovalo i po osvobození v roce 1945. Kronika je součástí fondu MNV Vranov. Torzovitě se dochovaly zápisy ze schůzí komisí obecního úřadu.

Kronika i některé knihy archivu obce jsou uloženy ve fondu Místního národního výboru Vranov, neboť se v nich v zápisech pokračovalo i po ustavení MNV.

Fond Archivu obce Vranov nebyl doposud uspořádán. Fond byl zpracován v souladu s "Metodickým návodem pro vyhotovování a vnější úpravu archivních pomůcek" vydaným SOA v Plzni 121. října 1999, který povaze tohoto fondu zcela vyhovuje.

Vnitřní skartace vzhledem k torzovitému charakteru dochovaného aktového materiálu, se tohoto fondu vůbec nedotkla.

Při vyhodnocení důležitosti dochovaných archiválií lze do I. kategorie nesporně zařadit všechny knihy zápisů ze schůzí obecního zastupitelstva a rady z let 1903-1945 (1949), dále kroniku obce, která je součástí fondu MNV, a evidenční knihy (knihy domovských listů, knihy narozených a úmrtí). Ostatní písemnosti náleží do III. kategorie.

Fyzický stav archiválií je uspokojivý. Při jeho pořádání bylo třeba vazby a hřbety některých knih zápisů ze schůzí knihařsky opravit.

IV. Stručný rozbor obsahu fondu

K historii obce zejména z období 20. století jsou nejcennější kronika obce z let 1914-1945 – 1977, dále kompletně dochované zápisy ze schůzí obecního zastupitelstva z let 1903-1945, zatímco zápisy z jednání rady se dochovaly jen za období 1938-1945. Velmi zajímavé jsou i dochované tzv. civilní matriky narozených a úmrtí z let 1920-1945 i dochované evidenční knihy o pohybu obyvatel z let 1901-1945 (1953) a inventáře obecního jmění, pozemků a veřejného statku. K finanční a hospodářské agendě se dochovalo velmi málo písemností.

Dochované písemnosti jsou velmi cenné pro zkoumání historie obce a zejména pak snah o osamostatnění Vranova od roku 1903, kdy se začaly psát zápisy ze schůzí místního zastupitelstva Vranova jako výraz osamostatnění obce de facto. Badatel se však při zkoumání historie obce od roku 1850 nemůže vyhnout bádání v dochovaných písemnostech v archivu obce Stupna, kam Vranov patřil od roku 1850 zřejmě do roku 1921. Pro historický vývoj obce jsou rovněž velmi cenné písemnosti fondu Okresní úřad Rokycany z let 1850-1868 a 1896-1945 (zejména spolková agenda), dále písemnosti Okresního zastupitelstva Rokycany z let 1865-1928 a rovněž písemnosti, které jsou součástí drobného fondu "Komitétu pro postavení pomníku havířům v Břásích" z let 1931-1934.

V. Záznam o uspořádání fondu a vyhotovení pomůcky

Fond uspořádal Petros Cironis, prom. hist., koncem roku 2003 a začátkem r. 2004. Inventář zpracoval a úvod sestavil Petros Cironis.

V Rokycanech 1. 3. 2004

Petros Cironis,
promovaný historik

Příloha 1

Použité prameny a literatura

- Cironis Petros: První světová válka a Rokycansko
Cironis Petros: Na demarkační linii, Rokycany 1990, 82 stran + fotopříloha
Cironis Petros: Vývoj kolonie Břasy. Stávka horníků Hořovicko-solingenské horní společnosti v Břasích roku 1854 a další sociální nepokoje, in: Minulostí Rokycanska č. 1/1967, str. 1-7, Rokycany 1967
Dobromysl Milouš, Cironis Petros: Popis památníků první a druhé světové války na Rokycansku, Rokycany 2001
Fond Komitét pro postavení pomníku havířům v Břasích 1931-1933
Fond Okresní úřad Rokycany
Kolektiv autorů: Revoluční Rokycansko, ZN Plzeň 1973
Kolektiv: Politický a školní okres Rokycanský, Knihotiskárna Jos. B. Zápotočného v Rokycanech, 1898
Kronika obce
Palacký František: Místopis král. Českého, 1848
Retrospektivní lexikon obcí ČSSR 1850-1970, Praha 1978
Zápisy ze schůzí obecního zastupitelstva a rady Vranova
Zápisy ze schůzí okresního zastupitelstva a okresního výboru Rokycany 1865-1928

Příloha 2

Seznam použitých zkratk

AO	archiv obce
bm	běžný metr
Č.S.R.	Československá republika
čís. inv.	číslo inventární
čp.	číslo popisné
ČSSR	Československá socialistická republika
KSČ	Komunistická strana Československa
MNV	Místní národní výbor
MZ	místní zastupitelstvo
ND	Národní divadlo
ObZ	obecní zastupitelstvo
OZ	okresní zastupitelstvo
SOkA	státní okresní archiv
ZN	Západočeské nakladatelství Plzeň

Příloha 3

Prohlášení vranovského rychtáře před komisí Okresního úřadu v Rokycanech o neschopnosti obce být samostatnou a o přání spojit se s obcí Horní Stupno.

Příloha 4

Domovský list, vydaný Okresním úřadem v Rokycanech v roce 1856, v němž se uvádí Vranov jako "obec" (Gemeinde). Vzhledem k tomu však, že jde o předtištěný formulář, nelze z toho usuzovat, že v r. 1856 byl Vranov samostatnou obcí.

Příloha 5

Příloha 6

Zápis z vůbec první řádné schůze obecního zastupitelstva Vranova

Inventář

Knihy

Knihy zápisů ze schůzí

1	Kniha zápisů ze schůzí místního zastupitelstva Vranova
Tamtéž: Zápisy ze schůzí obecního zastupitelstva
Tamtéž: Zápisy ze schůzí obecní rady	13.2.1903-5.11.1921
28.8.1923-21.12.1927
27.10.1923-17.12.1927
2	Kniha zápisů ze schůzí obecního zastupitelstva
spojených obcí Stupno-Vranov se sídlem ve Vranově
Tamtéž: Zápisy ze schůzí obecní rady Stupno-Vranov
se sídlem ve Vranově
Tamtéž: Zápisy ze schůzí místní správní komise
obce Vranova
Tamtéž: Seznamy branců obce Vranov	13.12.1919-7.7.1921
28.2.1920-13.6.1921
15.8.1921-15.8.1923
1927-1938
3	Kniha zápisů ze schůzí obecního zastupitelstva
Tamtéž: Zápisy ze schůzí obecní rady	27.12.1927-6.9.1932
30.1.1928-14.10.1932
4	Kniha zápisů ze schůzí obecního zastupitelstva
Tamtéž: Zápisy ze schůzí obecní rady	22.10.1932-17.9.1938
16.11.1932-12.1.1938
	Kniha zápisů ze schůzí obecního zastupitelstva a MNV
(Viz MNV, č. inv. 1)	17.11.1938-14.3.1949
	Kniha zápisů ze schůzí obecní rady a rady MNV
(viz MNV, č. inv. 1)	25.10.1938-14.3.1945
5	Kniha zápisů ze schůzí komise a stavební, hospodářské
a zdravotní	7.6.1924-13.7.1941
jen 21.4.1930

Evidenční knihy

Civilní matrika narozených
(Viz MNV, č. inv.8)	1920-1948
Kniha úmrtí
(Viz MNV, č. inv. 9)	1922-1954
Kniha - evidence obyvatel podle pop. čísel (abecedně)
(Viz MNV, č. inv. 10)	1921-1.1.1951
Kniha vydaných domovských listů (abecedně)
(Viz MNV, č. inv. 11)	1901-1948
Kniha příslušníků vystěhovalých z obce
(Viz MNV, č. inv. 12)	1902-1948

Čís. inv.	Obsah	Časový rozsah	Čís. kart.
	Kniha cizích příslušníků žijících v obci (Viz MNV inv. č. 13)	1922-1947 (1953)	
	Kniha cizích příslušníků žijících v obci (Viz MNV, č. inv.14)	1938-1953	
6	Sčítání lidu, domů a hospodářských zvířat	1.1.1911	
7	Parcelní protokol	1884	
8	Inventář obecního jmění, pozemku a veřejného statku	1919-1931	
9	Inventář obecního jmění, pozemku a veřejného statku	1932-1943	
	Pamětní knihy a kroniky Kronika obce (Viz MNV, č. inv.16)	(1914) 1924-1977	
	Knihy finanční		
10	Hlavní kniha	1925-1926	
11	Hlavní kniha	1930	
	Spisový materiál		
	a)spisy		
12	Žádosti o vydání domovských listů	1919-1945	1
13	Věci volební (vyhláška o volbách, kandidátní listiny, zápisy o volbách)	1935, 1938	1
14	Zprávy o revizích účtu obce Vranova	1928-1936	1
	Mapy		
15	1 katastr. mapa Vranova s osadou Břasy, 1:2880, 50x66 cm	20. léta 20. st.	1. tuba
16	1 plánek-rekonstrukce silnice Vranova – Radnice (od hostince čp. 88 u Kula až po německou školu) 72y 46,5 cm, 1:720	20. léta 20. st.	1. tuba
17	Orientační plán obce Vranov s osadou Břasy a katastrem obce Kříše, 1:2882	kolem r. 1930	1. tuba
18	Výřez orientačního plánu obce Vranova, 29x37	kolem r. 1930	1. tuba
	Fotografie		
19	Černobílá fotografie prvního obecního zastupitelstva rámeček: 24,5x30 cm, foto: 16x21(1 ks)	1921	F 1 1

Základní údaje o fondu

Název fondu	Archiv obce Vranov
Značka fondu	AO Vranov
Časový rozsah	(1884) 1921-1945
Počet evidenčních jednotek:	14 (11 knih, 1 karton , 4 mapy a plánky v tubě, 1 foto)
Počet inventárních jednotek:	19
Rozsah v běžných metrech:	0,30
Stav ke dni:	1.3.2004
Fond zpracoval:	Petros Cironis, prom. hist.
Inventář zpracoval:	Petros Cironis, prom. hist.
Počet stran:	41 (36 elektronická verze)
Počet exemplářů:	6
Schválil:	Mgr. Hana Hrachová, ředitelka SokA: čj. SOAP/07-11/05, 4. 1. 2005

„Elektronická AP má odlišný počet stran než fyzická AP, která navíc obsahuje obrázkové přílohy.“

Nově vymezené a revidované evidenční jednotky při GI 2012 – 2014

Název archivní pomůcky:	Archiv obce Vranov
Značka archivního fondu:	AO Vranov
Časový rozsah fondu:	(1884) 1921-1945
Počet inventárních jednotek:	19
Počet evidenčních jednotek:	17 (11 úředních knih, 1 karton, 1 mapa, 3 technické výkresy – inv. č 16, 17, 18, 1 fotografie na papírové podložce)
Rozsah fondu v bm:	0,30
Stav ke dni:	15. 1. 2014
Vypracoval/la:	Markéta Šinknerová